

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Česká
Kamenice

Plán sociálního začleňování Česká Kamenice 2022 - 2025

Tým autorů Agentury pro sociální začleňování
a města Česká Kamenice

Červen 2022, revize září 2024

Obsah

Úvodní slovo	1
1.1 Plán sociálního začleňování	2
1.1.1 Vyhodnocení dosavadní spolupráce.....	2
1.1.2 Zařazení plánu v rámci územního celku	4
1.1.3 Vazba na další dokumenty	4
1.1.4 Lokální partnerství.....	5
2 Analytická část	7
2.1 Město Česká Kamenice	7
2.2 Celkový obraz sociálního vyloučení v České Kamenici	9
2.2.1 Index sociálního vyloučení	10
2.3 Bezpečnost a kvalita sousedství.....	11
2.4 Zdraví a pečovatelské služby	15
2.5 Rodina, děti a volný čas	18
2.6 Předluženost a energetická chudoba	23
2.7 Bydlení.....	29
2.8 Zaměstnanost	31
3 Místní síť a její financování.....	34
3.1 Sociální služby	34
3.2 Další služby	36
4 Vyhodnocení předchozího plánovacího cyklu.....	37
4.1 Syntetická analýza	37
5 Návrhová část	37
5.1 Bezpečnost a kvalita sousedství.....	37
5.2 Zdraví a pečovatelská služba	39
5.3 Zadluženost a terénní sociální práce.....	40
5.4 Bydlení.....	43
5.5 Rodina, děti a volný čas	45
6 Implementační část	49
6.1 Analýza a řízení rizik	49
6.2 Řídící struktura implementace	50
6.3 Sledování a vyhodnocování	53
6.4 Financování plánu.....	54

Tabulka 1 Přehled změn – revize 08/2024

kapitola	strana	změna
1.1.1	3	Přidán nový odstavec shrnující informace o aktuálně realizovaných projektech z ESF ČR v České Kamenici, které mají přímou vazbu na opatření Plánu sociálního začleňování Česká Kamenice 2022-2025.
2.5	20-22	Aktualizace kapitoly z hlediska dat a realizátora opatření NZDM.
2.6	27-28	Aktualizaci kapitoly z hlediska dat vycházející z tematického výzkumu realizovaným ASZ v červnu 2024 (Předluženost v České Kamenici).
5.5	47	Přidání Specifického cíle 3.1

Úvodní slovo

Vážení čtenáři a uživatelé plánu,

držíte v ruce Plán sociálního začleňování Česká Kamenice na roky 2022 až 2025. Město Česká Kamenice a Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR jeho prostřednictvím navrhuje řadu opatření, jejichž cílem je zlepšit sociální situaci ve městě.

Stejně jako jiná města zejména v pohraničí, trpí Česká Kamenice existencí sociálně vyloučených lokalit. Sociální problémy s nimi spojené jsou aktuálně umocňovány dramatickým růstem výdajů na provoz domácností, především energií a potravin vlivem ruské válečné agrese na Ukrajině a souběhem strukturálních ekonomických a klimatických změn. Naše město musí v této složité době dále posilovat sociální odolnost a občanskou kohezi. V rámci posílení podpory rodin jsme na přechodnou dobu zavedli sociální balíček pro rodiny s dětmi, podporujeme seniory a další ohrožené občany našeho města. V rámci realizace Strategického plánu sociálního začleňování 2020–2022 jsme ve spolupráci s Agenturou dosáhli řady pozitivních výsledků a změn k lepšímu. Řada občanů a jejich rodin zlepšili s podporou odborných sociálních pracovníků své životní a ekonomické vyhlídky.

Představujeme plán, který navazuje na mimořádné úsilí všech zúčastněných včetně samotných sociálně vyloučených občanů. Plán, který významně rozšiřuje a prohlubuje rejstřík opatření a aktivit. Jeho základem je pravidelná terénní práce přímo v rizikových lokalitách s cílem zaměřeným ke změně, zřídili jsme sociální službu k tomu zaměřenou, podporujeme spolupráci s dalšími organizacemi v kontextu komunitního plánování. Věnujeme se prevenci kriminality v rámci jejich programů, zaměřujeme se na řešení dluhové problematiky, problematiky bydlení, včetně snahy o odkup nemovitostí do vlastnictví města. Plán, který je výslednicí spolupráce města se všemi významnými místními aktéry z řad neziskových nestátních organizací a dotčených státních orgánů. Plán, od jehož realizace očekáváme posílení sociální situace a spoluodpovědnosti sociálně vyloučených spoluobčanů, zlepšení stavu a vzhledu zanedbaných vyloučených lokalit a lepší nabídku příležitostí pro kvalitní práci a život v České Kamenici.

Jan Papajanovský, starosta města

1.1 Plán sociálního začleňování

Plán sociálního začleňování pro město Česká Kamenice 2022 – 2025 (dále jen "PSZ") navazuje na předchozí plánovací období¹ a přináší rozšíření témat a aktualizaci opatření s cílem dosahovat reálné sociální změny k lepšímu, které v důsledku příznivě ovlivní životní podmínky všech obyvatel města.

PSZ je výsledkem kolektivního úsilí členů lokálního partnerství. PSZ organicky přejímá z předchozího plánu vše, co se osvědčilo jako účinné a je stále platné. Stejně zůstávají úkoly, které se nepodařilo naplnit a oblasti, kde jsou nepřesvědčivé výsledky. Autoři předchozího Strategického plánu sociálního začleňování 2020-2022 tak zůstávají spoluautory PSZ. Důvodem vzniku této aktualizace je příprava pro programové období OPZ+ a pro projektové záměry klíčových aktérů s novými tematickými okruhy zabydlování, zdraví a bezpečnosti a s podstatným posílením kapacit.

Smyslem spolupráce České Kamenice a Agentury pro sociální začleňování (dále jen „Agentura“) je prosazování reálných změn. PSZ má proto implementační charakter, jeho těžiště spočívá v systému navazujících praktických opatření, která budou postupně ale důsledně uváděna do života. Tento důraz na kvalitní provedení, které vede k výsledkům, oproti obecné strategii, je poučen všeobecně uznávanými akademickými závěry o předpokladech úspěšného řízení změn.²

1.1.1 Vyhodnocení dosavadní spolupráce

Spolupráce města Česká Kamenice s Agenturou byla předmětem hodnocení Evaluační zprávy zpracované v lednu 2022³. V ní Agentura pozitivně hodnotí seriózní přístup vedení města a pracovníků městského úřadu při implementaci Strategického plánu sociálního začleňování 2020–2022 (SPSZ) a pozitivní přístup a koordinaci spolupráce mezi jednotlivými městskými aktéry s cílem vzájemné efektivity a synergie při implementaci SPSZ.

¹ Strategický plán sociálního začleňování 2020-2022

² "Good to Great", Jim C. Collins, HarperCollins 2001; "Execution: The Discipline of Getting Things Done", Larry Bossidy and Ram Charan, Random House 2011; "Managing for Results", Peter Drucker, "Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed", Jared Diamond, Viking Press, 2011; "The Secrets to Successful Strategy Execution", Harvard Business Review, June 2008; "The Art of Action: How Leaders Close the Gaps between Plans, Actions and Results", Stephen Bungay, Brealey Publishing, 2010; "Strategy = Execution", Jacques Pijl, Boom Uitgevers Amsterdam, 2020.

³ Evaluační zpráva Česká Kamenice, Mgr. Jiří Motl, Agentura pro sociální začleňování, leden 2022

Evaluační zpráva dále uvádí doporučení pro další období spolupráce:

- Rozšíření kapacit městského bytového fondu, sociálního i krizového bydlení. Usilovat o odkup problematických objektů a koordinovat postup vůči problematickým pronajímatelům.
- Více podporovat různé formy participace CS.
- Rozšiřovat možnosti podporovaného, chráněného a prostupného zaměstnávání. Ke zvýšení počtu pracovních míst by mohla přispět větší podpora turistického ruchu. Možností je také efektivnější využívání VPP, případně vytvoření sociálního podniku.
- Soustředit se na udržení a rozšíření aktivity NZDM.
- Zaměřit se na rozvoj služeb pro seniory.

Vyústěním průběžného jednání s aktéry sociálního začleňování ve městě je soustředění kapacity na:

- jednání s vlastníky nemovitostí v SVL,
- osamostatňování klientů k omezení závislostí na dávkách státní sociální podpory a hmotné nouze,
- podporu dostupného, sociálního bydlení a služeb zabydlování,
- rozvíjení volnočasových aktivit a osobnostní rozvoj dětí ze SVL v rámci NZDM,
- propojení terénní práce s dluhovým poradenstvím a s podporou regulérního zaměstnání klientů.

Po dobu platnosti Plánu sociálního začleňování jsou v realizaci následující projekty:

Zdravotní mediátor v České Kamenici, CZ.03.02.01/00/22_018/0000951, individuální poradenství realizované zdravotním mediátorem (OPZ+)

Asistenti prevence kriminality v České Kamenici, CZ.03.02.01/00/22_018/0000352, výkon činnosti asistentů prevence kriminality (OPZ+)

Dluhové poradenství v České Kamenici, CZ.03.02.01/00/22_018/0000302, dluhové a insolvenční poradenství včetně přímé práce s klientem (OPZ+)

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Sv. Sofie, CZ.03.02.01/00/22_018/0001117, provoz NZDM (OPZ+)

Nízkoprahové centrum Domu kultury Česká Kamenice, CZ.06.04.02/00/22_014/0002796, stavební úpravy a pořízení vybavení NZDM (IROP)

Terénní programy v České Kamenici, CZ.03.02.01/00/22_018/0000273, realizace sociální služby terénní programy (OPZ+)

1.1.2 Zařazení plánu v rámci územního celku

Ve spolupráci územního celku s Agenturou byli jmenováni členové samosprávy pro výkon agendy v oblasti sociálního začleňování. Jedná se o pověřeného zástupce sociálního začleňování (starosta města) a manažera sociálního začleňování (vedoucí odboru sociálních věcí). Pověřený zástupce sociálního začleňování je odpovědný za nastavení, průběh a výsledky spolupráce územního celku s Agenturou a předkládá materiály k projednání v orgánech územního celku, odpovídá za realizaci Popisu spolupráce, Plánu sociálního začleňování a vytvořeného partnerství (lokální partnerství). Manažer sociálního začleňování zajišťuje činnost lokálního partnerství, součinnost orgánů a složek územního celku a spolupráci územního celku s Agenturou.

Propojení agendy sociálního začleňování v rámci struktury města a jeho vedení má synergický efekt pro řešení sociálního vyloučení. Prostřednictvím odboru sociálních věcí městského úřadu Česká Kamenice, konkrétně pracovníci Terénních programů⁴ (projekt z OPZ, registrační číslo projektu: CZ.03.02.01/00/22_018/0000273), je v procesu strategického plánování zajištěna reflexe skutečných potřeb cílové skupiny. Součástí týmu jsou tři pracovníci – 2 terénní pracovníci, 1 sociální pracovníci.

1.1.3 Vazba na další dokumenty

V rámci realizace Strategického plánu sociálního začleňování Česká Kamenice 2020 – 2022 byly zpracovány komunitní plány sociálního začleňování, Místní komunikační plán 2020 – 22, a vznikla nebo byla upravena řada interních prováděcích metodik a pravidel (např. Pravidla pro přidělování městských bytů, Metodika pro postup vůči dlužníkům města).

Na národní úrovni zastřešuje téma sociálního začleňování Strategický rámec 2030⁵ který se zabývá vyrovnáváním rozdílů v přístupu k veřejným službám garantovaných státem a bojem s diskriminací. Doplnujícím dokumentem je Implementace Agendy 230 pro udržitelný rozvoj⁶. Dokumentem, který stanoví koncept politiky soudržnosti v ČR, je Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020⁷.

Z národních sektorových strategií je pro sociální začleňování stěžejní Strategie sociálního začleňování 2021-2030⁸. Strategie je národním dokumentem zastřešujícím na území ČR hlavní strategie významné pro sociální začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených, též pokrývá oblast boje s chudobou a sociálním vyloučením. Cílem

⁴ Dříve řešeno prostřednictvím projektu "Koordinované řešení sociálního vyloučení v České Kamenici" reg. č. CZ.03.2.60/0.0/0.0./16_052/0016252.

⁵ Strategický rámec Česká republika 2030 jako implementační dokument pro naplňování cílů udržitelného rozvoje v ČR

⁶ Implementace Agendy pro udržitelný rozvoj 2030

⁷ Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020

⁸ Strategie sociálního začleňování 2021-2030

Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030⁹ je doplňovat opatření Strategie sociálního začleňování 2021-2030 a vytvářet podmínky pro to, aby tato opatření přímo působila ve prospěch romských občanů, jakožto jedné z trvale ohrožených skupin z hlediska chudoby a sociálního vyloučení¹⁰.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji 2022 – 2024 (schválen zastupitelstvem Ústeckého kraje dne 13. 12. 2021)¹¹ je hlavním dokumentem kraje v sociální oblasti jako součást žádosti kraje o účelovou dotaci na financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb.

1.1.4 Lokální partnerství

Lokální partnerství (dále jen „LP“) je expertní poradní orgán, který poskytuje územnímu celku odbornou podporu v oblasti sociálního začleňování. LP zejména sleduje a vyhodnocuje vývoj sociální situace a potřeb ohrožených a sociálně vyloučených obyvatel, naplňování spolupráce s Agenturou, podílí se na tvorbě a revizích plánů sociálního začleňování a sleduje jejich implementaci.

Členové partnerství se setkávají na jednáních LP několikrát ročně (příp. v tematických pracovních skupinách¹²), dle harmonogramu jednotlivých činností spolupráce (viz kapitola Řídící struktura implementace). Členové LP se aktivně podílejí na tvorbě, monitoringu a evaluaci Plánu sociálního začleňování, vyhodnocují jeho plnění a navrhuji revizi PSZ a popisu spolupráce, zároveň sledují a vyhodnocují sociální situaci v územním celku.

Tabulka 2 aktéři sociálního začleňování a jejich zástupci

Město Česká Kamenice	Mgr. Jan Papajanovský , starosta Ing. Vítězslav Vlček, Msc. , tajemník Ing. Vojtěch Marek , místostarosta Mgr. Lukáš Herich , vedoucí odboru sociálních věcí
Odbor sociálních věcí	Šárka Holubová, Dis. , sociální pracovníce (MěÚ Česká Kamenice) Marta Saganová , manažerka projektu TP Lenka Jarešová, DiS. , sociální pracovníce (Terénní programy) Vladimíra Valešová , terénní pracovníce (Terénní programy) Kateřina Fabiánová , terénní pracovníce (Terénní programy) Ing. Hana Karlíčková , ředitelka Marcela Grundzová , zdravotní mediátor
Domov pro seniory a pečovatelská služba Česká Kamenice	

⁹ Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030

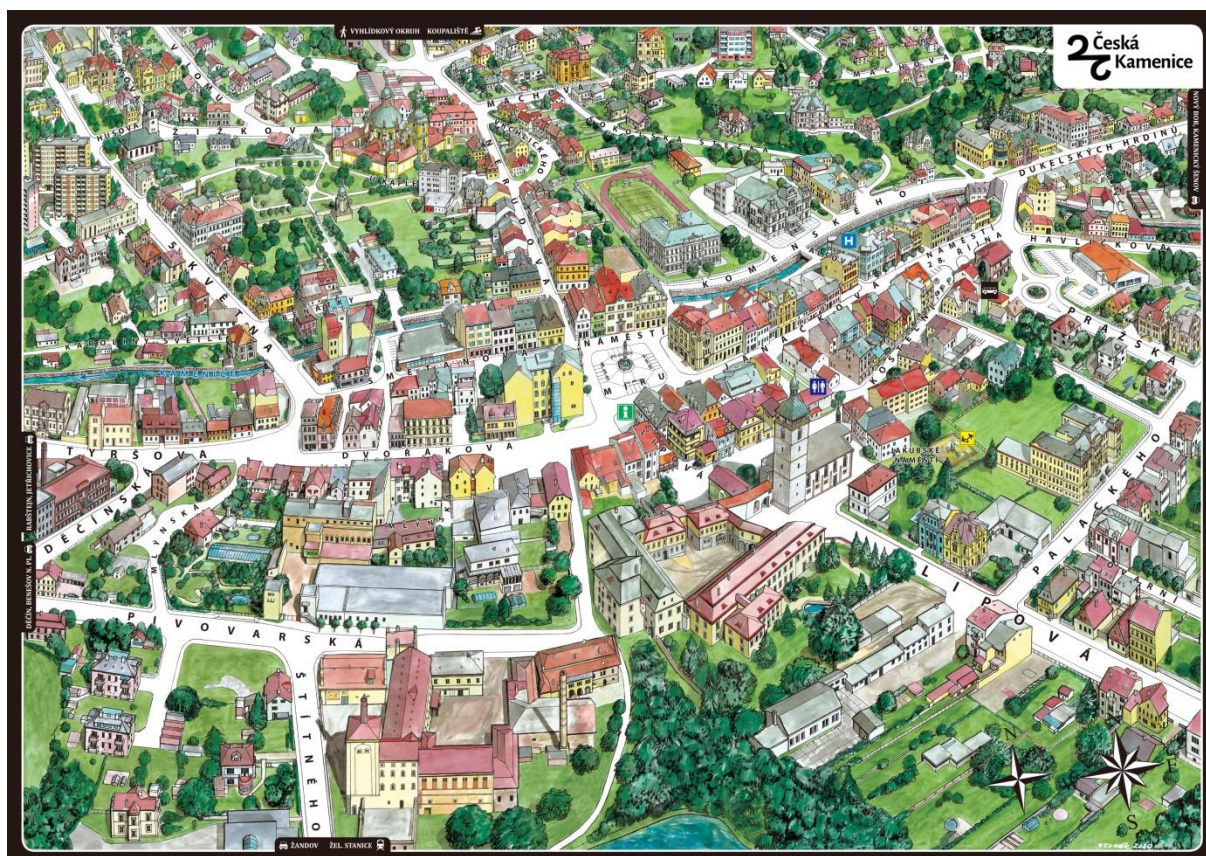
¹⁰ Strategie sociálního začleňování ČR 2021-2030

¹¹ Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji

¹² Dílčí pracovní skupiny zejména pro plánování a implementaci opatření ve vybraných tematických oblastech. Jedná se především o pracovní skupiny bydlení, dluhy a prevenci kriminality, případně další oblasti podle potřeby monitoringu plnění přijatých plánů.

Charita Česká Kamenice	Bc. Štěpánka Kecková , ředitelka
Charitní sdružení Děčín, z.s.	Mgr. Martina Volfová , vedoucí SAS
Poradna při finanční tísni, o.p.s.	Jiří Hadaš, Dis. , sociální pracovník
Úřad práce ČR	Mgr. Ing. David Šmejkal , ředitel Mgr. Vlastislav Hlaváč , ředitel KP ÚP ČR Mgr. Jana Komová , DHN Zdeňka Kybalová , DHN Ing. Bc. Michaela Pěchová , SSP
Policie České republiky	mpor. Ing. Martin Kotásek , vedoucí Obvodního oddělení PČR
Městská policie	Martin Soukup , velitel MP
Základní škola T.G.Masaryka a gymnázium Česká Kamenice	Mgr. Bc. Daniel Preisler , ředitel Mgr. Michal Burian , zástupce ředitele Ing. Bc. Iva Boušková , Zástupce ředitele a výchovný poradce pro gymnázium Mgr. Věra Bauerová , Zástupce ředitele a výchovný poradce pro 2. stupeň ZŠ
Speciální základní škola a Praktická škola Česká Kamenice	Mgr. Bc. Eva Franzová , ředitelka, Mgr. Jana Krejčová , zástupkyně ředitelky
Osadní výbor Kerhartice	Vlastimil Miřejovský , předseda osadního výboru
Dětský domov „Země dětí“ a Školní jídlna veřejnost	Mgr. Iva Brzobohatá , ředitelka
Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR	Mgr. Eva Kreps , lokální konzultantka Mgr. Kamila Zinčenkova , metodička

2 Analytická část

2.1 Město Česká Kamenice

Česká Kamenice je typickým městem, které se potýká s hospodářskými a sociálními důsledky rozpadu průmyslových struktur 19. století a hledá nové podněty pro rozvoj a vitalitu v post-industriální době.

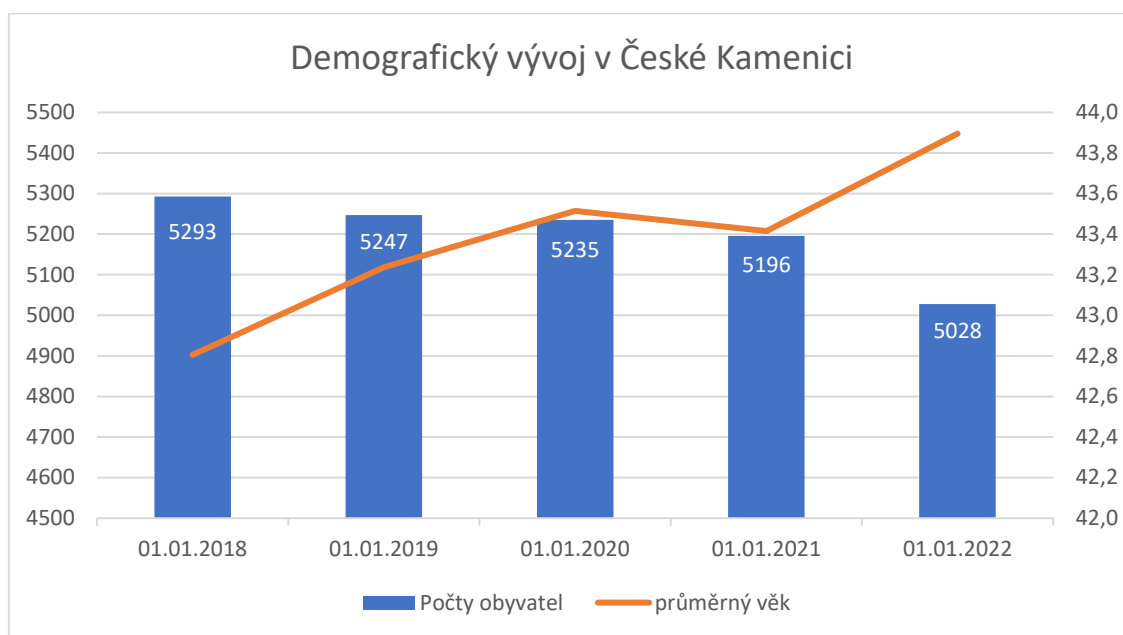
Město jak z obrázku navenek prezentuje opravené malebné dědictví z dob německého gründerského rozmachu a upíná budoucí naděje převážně na rozvoj kulturního kapitálu a souvisejícího turistického ruchu. Pouhý turismus ale vede k nerovnému rozvoji¹³, v případě České Kamenice má navíc sezónní charakter a nestačí.

Zevnitř je město oslabováno ostrými sociálními rozdíly a nedostatkem kvalitních pracovních příležitostí, které se následně podepisují na špatném stavu části fyzického kapitálu - domovního fondu. V sociálně vyloučených lokalitách města tyto kontrasty vedou k vnímanému

¹³ "Uneven Development of a Post-Industrial City as Exemplified by Łódź", Marcin Wójcik, Paulina Tobiasz-Lis, Karolina Dmochowska-Dudek, Annals of the Austrian Geographical Society, Vol. 160, str. 91–114, Wien, 2018. Pro města s turistickým potenciálem viz "Urban Regeneration Through Heritage Tourism: Cultural Policies and Strategic Management", Azadeh Lak, Mahdi Ghetaisi & Dallen Timothy, Universitat Rovira i Virgili, Barcelona, National University of Iran, Arizona State University, Journal of Tourism and Cultural Change, září 2019.

pocitu úpadku a osobního ohrožení¹⁴. Skrytá občanská zatrpkllost a nevíra v budoucnost má korozivní účinky. Z přirozeného sídelního centra mikroregionu, do něhož se denně sjížděly stovky zaměstnanců z okolních obcí, se město za jednu generaci proměnilo v místo, odkud se vyjíždí za prací. Občané činí vlastní závěry, vystěhovávají se, město stárne, trend se zrychluje a bludný kruh se uzavírá.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel České Kamenice

Sociální vyloučení je jenom jedním ze strukturálních problémů, se kterými se město musí vyrovnat, aby obstálo v hluboké hospodářské transformaci a v regionální konkurenci¹⁵. Pro udržitelný rozvoj města nepostačí vyřešení nejkřiklavějších projevů sociální dezorganizace. Kromě investic do sociálního kapitálu město potřebuje masívní finanční injekce do rozšíření turistické nabídky, znalostní ekonomiky, digitalizace¹⁶, komunitní energetiky¹⁷ a zelené ekonomiky minimálně v podobě energeticky neutrální výstavby. Pokud se toto v příštích 20 letech odehraje, město posílí svou odolnost, zvýší přitažlivost pro mladé občany v produktivním věku a dostane šanci zastavit erozi životaschopnosti. Naléhavá a předvídatá

¹⁴ „Regionální kriminalita a její odraz v kvalitě života obyvatel“, Jakub Holas, Eva Krulichová, Lucie Háková, Miroslav Scheinost, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 2016

¹⁵ "Uneven Redevelopment, New Urban Policies and Socio-Spatial Fragmentation", Arantxa Rodriguez, Garai Galder Guenaga, Universidad del País Vasco, European Urban and Regional Studies 8(2), str. 161-178, duben 2001

¹⁶ "Internet Access and its Implications for Productivity, Inequality, and Resilience", Jose Maria Barrero, Nicholas Bloom and Steven J. Davis, Instituto Tecnológico Autónomo de México, Stanford University a University of Chicago School of Business, Aspen Institute, Economic Strategy Group, prosinec 2021.

¹⁷ Téma komunitní a zelené energetiky je provázáno s tématem sociální odolnosti prostřednictvím komunitního rozvoje založeného na zdrojích komunity. Viz příklad z Rotterdamu.

modernizace přitom nemá alternativu, pouze memento v podobě desítek deprivovaných měst seniorů v evropském vnitrozemí.

2.2 Celkový obraz sociálního vyloučení v České Kamenici

Terminologická a obecná východiska sociálního vyloučení pojmenovává Strategický plán sociálního začleňování Česká Kamenice 2020 – 2022 a Vstupní studie 2019. Psychologicky výstižný obraz sociálního vyloučení zasluhuje připomenutí pro vystižení složitosti propletence problémů a potřeby pokory a trpělivosti při jejich řešení:

„Základní charakteristikou propadu na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi (ztráta zaměstnání, platební neschopnost, problémy s bydlením, problémy dětí ve škole, nemoc atd.). Sociálně vyloučení lidé obvykle nestojí před problémem jedním, ale před celým komplexem problémů, přičemž každý jednotlivě by sám o sobě ohrožoval normální fungování běžného člověka ve společnosti. S postupným propadem na dno přestává být zřejmé, co je původním důvodem propadu a co jeho následkem. Lidé žijící na okraji společnosti se přizpůsobují podmínkám vyloučení a osvojují si specifické vzorce jednání, které jsou často v rozporu s hodnotami většinové společnosti. Proto někdy bývá soužití na první pohled problematické. Návyky získané adaptací na život v sociálním vyloučení těmito lidem znemožňují být úspěšní ve většinové společnosti, nezískávají hodnotové žebříčky orientované na vzestup a úspěch. To je znovu a znovu uzavírá v pasti sociálního vyloučení. Z této pasti se lidé nedokáží dostat bez cizí pomoci.“

Sociálně vyloučené lokality v České Kamenici tvoří ucelené oblasti, čtvrti či ulice ale jsou lokalizovány do konkrétních domů, z nichž některé jsou v mimořádně zanedbaném stavu.

Vstupní studie v roce 2019 zmiňuje 120 osob bydlících v 5 vyloučených lokalitách. Nejnovější poznatky¹⁸ hovoří o 255 osobách bydlících v celkem 12 vyloučených lokalitách. Podle poznatků terénních pracovníků klade cca jedna třetina klientů ze SVL vysoké nároky na úroveň sociální podpory a bez této podpory nejsou schopni plnohodnotně občansky fungovat. Přibližně 80% obyvatel sociálně vyloučených lokalit tvoří příslušníci romské menšiny. Podíl obyvatel bydlících v SVL se úměrně poklesu obyvatel zdvojnásobil z 2,2 % v roce 2016 na 4,4 % v současnosti¹⁹. Ze 685 osob v exekuci v r. 2017 jich ke konci roku 2021 bylo 514, ovšem průměrný počet exekucí na osobu narostl z 5 na 6 a průměrná částka vymáhaných dluhů roste. Roste zadluženost občanů vůči městu. Současně s růstem počtu nabízených pracovních míst paradoxně roste počet nezaměstnaných²⁰. Klesá počet osob pobírajících dávky hmotné nouze.

Celkový smíšený obrázek sociálního vyloučení ve městě indikuje houževnatost tohoto sociálního fenoménu, rezistenci vůči změnám, jeho setrvalý, stagnační charakter. Navíc po

¹⁸ Pracovní skupina bydlení 29. 7. 2021. Plán prevence kriminality a bezpečnostní České Kamenice 2022 – 2025.

¹⁹ Otevřená data o exekucích (ekcr.info)

²⁰ [Údaje Úřadu práce duben 2019 - duben 2022](#)

období relativního hospodářského blahobytu druhé dekády 21. století jsou nyní sociálně nejslabší vrstvy občanů vystaveny tlaku nastupující stagflace, zvyšování životních nákladů a poklesu disponibilních příjmů vlivem inflace. Dosavadní jistoty a samozřejmosti každodenního života, např. že hladovějící lidé jsou v Africe, nikoli v ČR, jsou otřeseny. Tento nepříznivý ekonomický rámec bude působit po celé plánovací období 2022 – 2025²¹.

Potřeba posilovat systémovou odolnost města povede k důrazu na obousměrnost sociální pomoci a efektivitu prostředků investovaných do sociálního kapitálu včetně začleňování v období 2022 - 2025:

- motivační a podněcovací práce s rodinami, dětmi a mládeží
- citlivé, ale důsledné uplatňování terénních vazeb klientské důvěry pro:
 - ✓ působení směrem k regulérní zaměstnanosti a řešení předluženosti
 - ✓ důraz na sociální osamostatňování klientů, jejich přebírání spoluodpovědnosti za životní vyhlídky, zdraví a výchovu dětí, vymanění se ze závislého životního režimu, osamostatňování se a postupné omezování sociální podpory.
- omezování podpory při trvalém průkazném zneužívání sociálních dávek závislých na příjmu
- důstojné bydlení, zlepšování stavu zanedbaných nemovitostí, regeneraci zanedbaných koutů města
- působení ke zmírnění trestné a přestupkové činnosti

2.2.1 Index sociálního vyloučení

Pro účely mapování situace sociálního vyloučení v územích byla vytvořena Metodika²². Pro vyhodnocení celkového rozsahu sociálního vyloučení byl sestaven index sociálního vyloučení a jeho 30bodová škála²³. Index sociálního vyloučení představuje významný nástroj pro srovnání míry sociální vyloučení mezi různými územními celky a také sledování vývoje v čase. Metodika proto může být sekundárně využita pro dlouhodobý monitoring změn v celkovém rozsahu sociálního vyloučení v Česku či jeho částech.

Hodnota indexu v České Kamenici se za poslední roky snižuje, přičemž město stále patří do čtvrté kategorie 175 měst a obcí²⁴ nejvíce postižených sociálním vyloučením. V Ústeckém kraji se řadí mezi 32 měst, které spadají do kategorie indexu sociálního vyloučení vyššího než 12.

²¹ „*The global economy’s growing risks: stagflation, refugees and lockdowns*”, March 18, 2022; “*The global stagflation shock of 2022: how bad could it get?*”, May 2; “*Stagflation and our unlearned history lessons*”, May 20, 2022; Financial Times.

²² Metodika pro posouzení míry sociálního vyloučení v území, 2020, Agentura pro sociální začleňování

²³ Index sociální vyloučení na úrovni obce může nabývat hodnoty 0 (nejnižší nebo žádné zatížení sociálním vyloučením) až 30 (velké zatížení sociálním vyloučením).

²⁴ Sociální vyloučení v Česku: rozsah v roce 2021, Petr Lang, 2022 Agentura pro sociální začleňování

Tabulka 3 Vývoj hodnoty indexu sociálního vyloučení v České Kamenici

2016	15
2017	17
2018	15
2019	13
2020	14
2021	14

2.3 Bezpečnost a kvalita sousedství

Oblast bezpečnosti a prevence kriminality je v popředí pozornosti občanů a patří k veřejným a komunálním prioritám v celé Evropě. "Jen málo věcí má tak silný rozkladný účinek na společnost jako pocit nejistoty a ohrožení v ulicích a v sousedstvích."²⁵ Ústecký kraj je z hlediska bezpečnostních rizik charakterizován těmito faktory²⁶:

- sociální a sídelní infrastruktura (velký počet sídlišť, sociálně vyloučených lokalit, průmyslových zón) a s tím související anonymita obyvatel;
- sociální struktura (multikulturní složení obyvatelstva, sílící etnické komunity, vysoký počet trvale usídlených cizinců, migrace obyvatelstva, sociálně vyloučené lokality, rostoucí počet osob ohrožených sociálním vyloučením - zpráva o bezpečnostní situaci roce 2021 uvádí dokonce 176 lokalit nesoucích známky sociálního vyloučení);
- vysoký počet recidivistů ve skupině pachatelů trestných činů;
- trestná činnost osob bez příštřeší a pachatelů závislých na návykových látkách;
- velký počet osob ohrožených sociálním vyloučením, jejich nízké právní vědomí;
- lhostejnost části občanů k trestné činnosti páchané na veřejnosti;
- geograficky nepříznivé vlivy – příhraniční oblast s Německem, množství hraničních přechodů;
- přetrvávající ochota obchodníků přijímat zboží z trestné činnosti;

Nadále pokračoval pokles aktivit pravicových extremistů. Protiromská tematika byla částečně nahrazena, případně doplněna tematikou protiimigrační a protiislamistickou.

Výzkum viktimizací prováděný Agenturou v posledních letech²⁷ potvrzuje osobní zkušenost statisticky významného vzorku dotazovaných občanů s psychickým násilím, šikanou, týráním, sexuálním obtěžováním, domácím násilím, vydíráním, vyhrožováním a vandalismem. Kriminalita se přesouvá z ulic do neveřejných prostor, uzavřených komunit v sociálně

²⁵ Sir Keir Starmer, předseda Labouristické strany, "The Road Ahead", Fabian Ideas 657, září 2021. Jde o průlomovou změnu strategie strany. Až donedávna byly bezpečnost a pořádek v sousedstvích doménou pravicové Konzervativní strany. Labouristé si uvědomili, že bez překonání levicové tendence k toleranci protestů a chaosu už nikdy nevyhrají volby.

²⁶ [Bezpečnostní analýza Ústeckého kraje 2019](#)

²⁷ Tematický výzkum ASZ, Zpráva z dotazníkového šetření mezi obyvateli Česká Kamenicea, Luboš Sál & Petr Lang & Radka Vepřková, květen 2020, str. 66.

vyloučených lokalitách a její těžišťe jsou návykové látky, lichva, násilí v mezilidských vztazích, krádeže barevných kovů a úvěrové podvody²⁸.

Vedle reálného stavu kriminality je důležitý odraz ve vnímání občanů, jejich subjektivní pocit bezpečí nebo obav z kriminality. Tyto pocity vychází z individuálních charakteristik a hodnot jedince ale také z jeho vazeb na prostředí, kde žije, ze stavu a vzhledu lokality, z kvality života v místě, kvality sousedských vztahů, z důvěry občanů v místní policii a vedení obce. Je prokázáno, že ve městech se známkami nepořádku, opuštěnými a chátrajícími budovami, vysokou úrovní vandalismu, slabými vazbami mezi lidmi, kteří zde žijí, najdeme největší podíl těch, kteří se cítí v nebezpečí a kteří mají strach z případné viktimizace, případně uvažují o vystěhování²⁹.

V osobní rovině se pocit bezpečí nevyhnutelně prolíná s pocitem životní pohody. Celkový náhled ovlivňují subjektivní pocity osobní spokojenosti a štěstí nebo naopak nejistoty či podrážděnosti, která pak v radikálové reakci eskaluje v kontaktu s nepříznivou externalitou. Porušování občanských a sousedských norem soužití narušuje životní pohodu. Pocit bezpečí lze proto interpretovat jako jeden ze syntetických indikátorů celkové občanské spokojenosti.³⁰

Aktivity k posílení občanského pocitu bezpečí rozšiřují problematiku prevence kriminality o komplexní podněty ve vztahu ke stimulaci sociální koheze, sousedské sounáležitosti a vzájemné komunitní odpovědnosti. Rovněž kvality urbanistických obecních aktiv, čistoty životního prostředí, celkové kvality života v lokalitě. V rámci celostního přístupu k prevenci rizikových jevů proto v kriminální prevenci hrají roli zdánlivě nesouvisející témata zanedbaných budov a veřejného prostoru, graffiti, bezcílně se potloukajících dětí po ulicích, sousedských výtržností, rušení nočního klidu, heren s hracími automaty, rozkopaných ulic, nedostatku zeleně, parků, špatného ovzduší a prašnosti³¹.

Subjektivní pocity bezpečí jsou tak odrazem fyzické a sociální charakteristiky lokality. Pocit bezpečí i obavy z kriminality jsou alespoň částečně podmíněny charakteristikami místa, ve kterém člověk žije. Klidné prostředí bez známek nepořádku, vandalismu, dobré vztahy se sousedy zvyšují pocit bezpečí a snižují obavy z kriminality.

Tyto souvislosti obohacují o nové významy problematiku urbanistického stavu města a kladou nové požadavky na koncipování programů obnovy. V rámci sekundární situační prevence jsou z hlediska prevence kriminality důležité úpravy veřejného prostoru, které prostor kultivují a zároveň demokratizují. Jde o úpravy prostranství v rámci SVL nebo v blízkém okolí, které pozitivně zlepšují vzhled sousedství a zároveň umožňují otevřený a bezpečný přístup k

²⁸ "How the pandemic trapped domestic violence victims in hell" Under lockdown, vulnerable families are imprisoned in a cage of terror, stress and abuse. Gillian Tett, Financial Times Magazine, 29 April, 2020

²⁹ „Hodnocení kriminální situace ve městě z pohledu občana“, Večerka, K., Štěchová, M., & Holas, J., Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 1994; „Nové sociálně prostorové nerovnosti, lokální rozvoj a kvalita života“, Temelová J., Pospíšilová L., Ouředníček M., vyd. Aleš Čeněk, Plzeň, 2012.

³⁰ „Rezidenční odcizení, stížnosti a nejistota: Jak vzniká napětí v sociálně vyloučené lokalitě?“ Petr Kupka, Kriminologické dny, Olomouc 2018.

³¹ „Regionální kriminalita a její odraz v kvalitě života obyvatel“, Jakub Holas, Eva Krulichová, Lucie Háková, Miroslav Scheinost, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 2016.

infrastruktury všem skupinám obyvatel (např. parky, komunikace, nároží, zastávky). Tyto principy environmentální prevence by se měly promítnout mimo jiné do územního plánování města³². Architektura veřejných míst a společných prostor by měla povznášet, zpřístupňovat a chránit sdílené sociální hodnoty sídel.

Z poznatků Městské policie Česká Kamenice a sociálního odboru městského úřadu vyplývá, že se v některých částech města obyvatelé cítí bezpečnostně ohroženi, přičemž jde o reakce s vysokou mírou konsensu. To koresponduje s objektivním vývojem bezpečnostní situace, který je charakterizován zastavením dlouhodobého trendu poklesu kriminality. Město Česká Kamenice vytvořilo nástroj pro zapojení občanů do posuzování bezpečí v podobě „pocitové mapy bezpečí“ na webových stránkách města³³. Občané mají možnost využívat mobilní aplikaci pro poskytování zpětné vazby o nevhodných místech ve městě. Současně s mapou kriminality policie a přestupkovou agendou může město v budoucnu vytvářet komplexní nástroj pro řešení kriminality.

Řídicím dokumentem pro oblast bezpečnosti ve městě je Plán prevence kriminality a bezpečnosti města Česká Kamenice, schválený radou města dne 6. 12. 2021 a přijatý zastupitelstvem města dne 22. 12. 2021³⁴. Plán vychází z analýzy trestné činnosti v České Kamenici z dostupných místních dat a údajů v rámci mapy kriminality ČR (kriminalita.policie.cz) za období 2018 – 2020. V České Kamenici je patrný výskyt zejména majetkové trestné činnosti, u krádeží je stav relativně neměnný, podobně i u násilné trestné činnosti, která osciluje kolem 10 případů ročně. Počet trestných činů celkem kolísá v posledních letech mezi 89-102 ročně. Zásadním problémem, který koresponduje se situací v jiných městech, je prudký nárůst přestupků, zejména dopravních a proti veřejnému pořádku. Občané ani tolik nevnímají a nekvitují, že neroste násilná trestná činnost. Občané jsou otráveni a znechuceni častým porušováním pravidel občanského soužití.

Tabulka 4 Přehled trestné činnosti Česká Kamenice

	2018	2019	2020
Násilná trestná činnost	11	7	9
Dopravní nehody	1	4	3
Krádeže	32	28	29
Podvody	1	7	4
Majetková trestná činnost	28	42	34
Obecné nebezpečí	3	2	4
Toxikománie	12	9	9
Zbraně, extremismus	1	3	1
Celkem	89	102	93

³² Brizolit str. 17.

³³ [Pocitová mapa - Česká Kamenice \(pocitovemapy.cz\)](https://www.pocitovemapy.cz)

³⁴ [Plán prevence Česká Kamenice](#)

Tabulka 5 Přehled přestupků MÚ Česká Kamenice

<i>Druh přestupků</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
hrubé jednání	48	37	37
hrubé urážky	33	42	33
vyhrožování újmou na zdraví	19	21	30
ublížení na zdraví	36	17	15
porušení obecně závazné vyhlášky	39	6	12
porušení nočního klidu	21	11	16
zničení nebo poškození věci	13	19	13
krádež	12	15	16
znečištění veřejného prostranství	13	7	5
záběr veřejného prostranství	12	7	3
občanské soužití (schválnost)	9	9	10
ostatní	26	17	21
Celkem	281	208	211

Tabulka 6 Přehled přestupků Policie ČR a Městské policie České Kamenice

<i>Přestupky Policie ČR</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>Přestupky Městská policie</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
dopravní přestupky	730	596	563	dopravní přestupky	816	864	1403
toxikománie	43	48	28	toxikománie	43	48	28
veřejný pořádek	96	72	71	veřejný pořádek	93	213	181
proti majetku	58	45	60	proti majetku	5	9	15
ostatní (vč. nezletilí)	42	51	41	ostatní	25	30	47
občanské soužití					13	23	11
proti vyhlášce města					37	89	64
Celkem	969	812	763	Celkem	1032	1276	1749

Celkově je v oblasti prevence a bezpečnosti ve městě potřeba nadále udržet kapacitu čtyř asistentů prevence kriminality, ale sjednotit jejich organizační a metodické vedení a rozšířit rozsah a rozmanitost jejich působnosti. Dále je třeba posílit opatření vedoucí k omezení dalšího růstu přestupků a opatření ke zkvalitnění volnočasových aktivit dětí a dorostové mládeže a zvýšení úpravnosti některých zanedbaných veřejných prostranství. Významným nástrojem zpětné vazby od občanů bude mapa pocitu bezpečí.

2.4 Zdraví a pečovatelské služby

Odhad celkových ekonomických ztrát způsobený zdravotními nerovnostmi v ČR je podle předních českých odborníků³⁵ 78 miliard ročně (1,5 % HDP ČR). Z toho 26 miliard představují přímé ztráty na zdravotnických nákladech, k čemuž přispívá výše dokladované vynucené odsouvání řešení zdravotního problému. V důsledku odkládání zdravotního problému se zvyšují počty pracovních neschopností, předčasná mortalita, výše sociální dávek apod., které přispívají ke zbylým 52 miliardám nepřímých ztrát.

Nerovnosti ve zdraví u obyvatel sociálně vyloučených lokalit jsou způsobeny nižším vzděláním a horšími sociálně-ekonomickými podmínkami. Lidé zde žijící mají omezený přístup k informacím, které jsou často podávány pro ně zcela nesrozumitelnou nebo složitou formou. Lidé s nízkými příjmy, bez vzdělání, odkázaní na sociální dávky často nepovažují zdravý životní styl za svou prioritu. Nevhodné složení stravy, nedostatek pohybu, riziko závislostí, zhoršený přístup ke zdravotní péči jsou problémy, které obyvatele sociálně vyloučených lokalit ohrožují více než většinovou populaci. U dětí se může nedostatek správné výživy a celkově nezdravý životní styl negativně projevit ve školní úspěšnosti a pozdějším začlenění do společnosti.³⁶

Celkově horší zdravotní stav romské populace oproti majoritní je charakterizován výskytem chronických chorob v dřívějším věku, vyšší předčasnou úmrtností – v průměru o 10-15 let, častějším výskytem onemocnění kardiovaskulárního systému, diabetu a onemocnění dýchacího a trávicího traktu. Kojenecká úmrtnost stále zůstává dvojnásobná ve srovnání s majoritní populací. Také výskyt duševních onemocnění je v této populační skupině vyšší, značnou část tvoří duševní choroby spojené s nadměrným pitím alkoholu. Problémem je také diskriminace v přístupu k péči, kterou pociťuje 20 % Romů³⁷.

V populaci vyloučených Romů je mnohem častější výskyt rizikového zdravotního chování než ve většinové populaci. Pravidelně kouří 65 % dospělých mužů a 57 % žen. Ženy kouří často i v těhotenství, děti začínají samy kouřit brzy, a pokud ne, jsou vystavovány tabákovému kouří. V posledních letech narůstá rovněž počet uživatelů nelegálních drog. Pohybová rekreační aktivita není mezi dospělými Romy rozšířená – pouze 4 % Romů uvedly, že sportují několikrát týdně, 44 % uvádí trvalou sedavou činnost. Strava Romů obsahuje velké množství masa a sladkostí, chybí zdroje vitamínů a mléčné výrobky. Podmínky bydlení jsou často zdravotně závadné. V romské komunitě je dále nedostatečně využívána preventivní péče, porušování léčebného režimu, problematická komunikace s lékaři, nízká informovanost a znalosti o možnostech zdravotní péče, nedostatečná výchova a podpora ke zdraví v rodině.

Příspěvková organizace města Domov pro seniory a pečovatelská služba provedl ve spolupráci s terénními sociálními pracovníci v dubnu a květnu 2022 komunitní analýzu

³⁵ „Prevence se vyplácí. Makroekonomická hlediska“, Doc. MUDr. Jaroslav Kříž, Společnost hygieny a komunitní medicíny, Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, listopad 2012.

³⁶ „Podpora zdraví v sociálně vyloučených lokalitách - snižování zdravotních nerovností“, MUDr. Hana Janata, CSc. a kol., Státní zdravotní ústav, 2015.

³⁷ „Model kulturně senzitivní zdravotní péče“, Opatření Akčního plánu SBSV 2016-2020, ASZ ÚV ČR.

situace v oblasti zdraví v sociálně vyloučených lokalitách v České Kamenici a výsledkem je SWOT analýza:

SWOT Zdraví a pečovatelské služby

Přednosti: Zvládnutelný rozsah problému, dobrá spolupráce se školami, úzká interakce mezi sociálně aktivizační službou, terénními službami městského projektu, jasná identifikace cílů, posílená mobilita

Nedostatky: sociálně vyloučení občané mají nedostatečné povědomí a informace o systému zdravotní péče a sociálních službách, o zdravotní osvětě a prevenci přenosných onemocnění, v převážné většině vůbec nenavštěvují lékaře primární zdravotní péče i proto, že v České Kamenici nejsou k dispozici, tudíž by museli do jiného města (stomatolog, gynekolog). Někteří mají nedostatečné hygienické návyky a nezdravý životní styl (osobní hygiena, výživa, pohyb, čistota v domácnosti), žijí z velké části v nezdravém bydlení – špína, plísň. Nízká motivace sociálně vyloučených osob změnit nezdravý životní styl, nedostupnost programů prevence, chybí zdravotní sociální práce a provázanost se zdravotním systémem, nedostatečná prevence (nechodí včas nebo vůbec), problematická komunikace s některými nepřístupnými zdravotníky, nepochopení instrukcí lékaře, nízká znalost v péči o děti, pocit, že obtěžují (hlavně u osob v seniorském věku), čerpání informací z internetu jako jediného zdroje (víra z dezinformace, špatné zdroje), nedůvěra dětí v lékaře získaná od rodičů, zdravotně závadné podmínky bydlení a společných veřejných prostor, nezdravý a rizikový životní styl, otálení při nutnosti lékařského ošetření, nedostatečná výchova a podpora ke zdraví v rodině.

Hrozby: stávající pracovníce pečovatelské služby nechtějí poskytovat službu v sociálně vyloučených lokalitách, odmítají vstupovat do hygienicky závadných bytů, nedostává se péče potřebným osobám ve vyloučených lokalitách, odchody místních lékařů do důchodu, nárůst popularity zneužívání drog jako kompenzace nepodnětného životního stylu, nedostupnost lékařské péče z finančních důvodů, přetěžování zdravotní sítě rozvinutými nemocemi v důsledku nedostatečné prevence.

Příležitosti: Možnost posílení edukace v oblasti podpory zdraví s pomocí nových dedikovaných pracovníků - mediátorů, zájem dívek o prevenci a zdravý životní styl, potřebnost pečovatelské služby je u sociálně vyloučených osob v předseniorním věku (40 – 50 let) s chronickými onemocněními, o taneční aktivity, zájem chlapců o prevenci, fotbal a pro ně zajímavé pohybové aktivity, propojení sociální práce se zdravotními tématy.

Zdravotně edukační aktivity zahrnou i oblast zneužívání drog. Česká Kamenice je v mnoha ohledech specifická.

Státní i městská policie hlásí ojedinělé případy zneužívání drog ročně, ve větší míře je patrné řízení pod vlivem drog. Vedení města a spolupracující organizace (K-Centrum) vnímají drogovou problematiku zatím jako okrajový fenomén. Zejména od terénní služby K-Centrum, která pravidelně dojížděla do města, byly předávány informace o mizivém množství injekčních stříkaček, či poznatků o šíření toxikomanie a pro rok 2022 nebyla jejich práce potřeba. Nicméně v České Kamenici jsou lidé závislí na drogách a působí zde aktivní překupníci a dealeri nelegálních drog. Velká část uživatelů však pro jejich získání dojíždí do Děčína.

Překupníci dokáží své „zboží“ prodat rychle a případný zásah policie není reálný, neboť se jedná i o otázku několika minut.

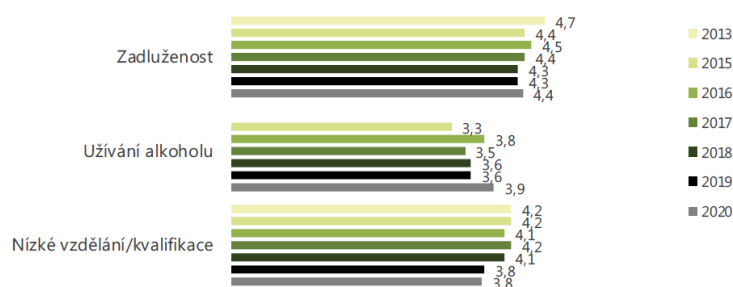
Z realizovaných studií vyplývá, že užívání návykových látek je součástí každodenní reality obyvatel vyloučených lokalit včetně žen a dětí. Na jedné straně jsou alkohol a drogy "nezbytným výdajem" domácností pod tlakem spleťtých, bezodkladných, kupících se existenčních a psychických problémů. Na druhé straně je výroba a distribuce nelegálních drog zároveň nástrojem pro zajištění obživy, bydlení na další měsíc, úhrady splátky vyhrožujícímu věřiteli. Drogy jsou běžnou součástí diskursu dětí. Jsou integrální součástí strategií přežití nejslabších členů společnosti.³⁸

Tabuizování, stigmatizace a morální ostrakizace užívání návykových látek, včetně alkoholu, jen přispívají k upevňování paralelních společenských struktur mimo dosah státní moci. Jedinou nadějí pro závislé osoby, jejich rodiny, komunity, města a většinovou společnost je systém pomáhající závislým dostat zneužívání drog pod kontrolu a ze závislosti se vymanit. Tento systém musí být propojen s prevencí užívání jakýchkoliv drog a s řešením balíku dalších sociálních patologií, které se vážou na možnost předejít závislostem v sociálně vyloučeném prostředí.

V Ústeckém kraji panuje nedostatek kapacit v oblasti sociálních služeb komunitního charakteru včetně krizové nebo následné péče ve formě např. adiktologické ambulance s týmem lékařů, psychiatrů, adiktologů a sociálních pracovníků zaměřených na pomoc při prevenci a překonávání závislostí.

Alkohol byl v kraji vyhodnocen jako větší problém než nelegální drogy: v roce 2020 realizovalo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti ve spolupráci s Agenturou dotazníkové šetření mezi zástupci sociálně vyloučených lokalit³⁹.

Graf 2 – Průměrná závažnost výskytu vybraných jevů ve sledovaných SVL v letech 2013 - 2020

V rámci škály 1–5 (nejhorší) následovaly pro rok 2020 nezaměstnanost a bydlení shodně 3.6, užívání nelegálních drog 3.4 (klesající význam), majetková kriminalita 2.9, záškoláctví a lichva 2.8, hygiena 2.7, hazardní hry, násilná kriminalita 2 a prostituce 1.7.

³⁸ Volné shrnutí východisek zásadní studie: Analýza možností a širších souvislostí prevence kriminality v SVL, Koncepční příloha Metodiky prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, Plzeň 2019, P. Kupka, L. Toušek, V. Walach, T. Dvořáková, K. Tvrda, E. Lupták, A. Brendzová, K. Vanková, ("Brizolit"), str. 120.

³⁹ Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v ČR, 2019, str. 127

Pro řadu osob ze SVL je však absolvování nebo dlouhodobé plánování léčby závislosti nepředstavitelné. Podílí se na tom nejen vysoce nastavený práh dostupnosti a restriktivní režim léčby, ale také trvalá nejistota ohledně ekonomického zajištění budoucnosti rodiny⁴⁰. Obyvatelé SVL využívají dostupné nástroje léčby závislosti pouze ve velmi omezené míře. Závažným dopadem na drogový trh, který byl zachycen v souvislosti s vlivem vládních karanténních opatření proti šíření koronaviru, je zvyšování cen ve všech kategoriích nelegálních drog na trhu⁴¹. Je tak možné očekávat vyhocení poměrů na trhu v krátké době a vyšší tlak na získávání finančních příjmů z trestné činnosti.

Konkrétní klientské poznatky terénních sociálních pracovníků v České Kamenici prokazují, že existuje akutní potřeba zdravotní mediace v oblasti zprostředkování lékaře, motivace k léčbě a prevenci a doprovodů k lékaři. Dále je třeba posílit elementární zdravotní edukaci v prostředí sociálně vyloučených lokalit a zlepšovat komunikaci mezi obyvateli sociálně vyloučených lokalit a poskytovateli zdravotní péče. V souvislosti s nízkou proočkováností občanů bydlících v sociálně vyloučených lokalitách proti Covid-19 v České Kamenici (cca 40%) je třeba šířit zdravotní edukaci a informovanost o prevenci přenosných onemocnění. Rovněž je třeba posílit poskytování informací o prevenci, zdravém životním stylu (dietologie), o poskytování zdravotní péče a zdravotního pojištění a o právech pacienta a pojištěnce. V neposlední řadě je třeba zvyšovat spoluodpovědnost obyvatel komunity za vlastní zdraví. Panuje absence pečovatelských služeb poskytovaných potřebným klientům přímo v terénu – v sociálně vyloučených lokalitách, protože stávající pracovníci pečovatelské služby jsou kapacitně plně vytíženi klienty mimo SVL a nejsou ochotni tyto služby v terénu SVL poskytovat.

2.5 Rodina, děti a volný čas

Rodina je zásadní prostředí pro socializaci. Dochází k předávání vzorců chování, znalostí a rolí, jsou klíčové pro úspěch ve společnosti. Rodiny, kde dochází k replikaci životních strategií, které podporují sociální vyloučení, nevybavují děti schopnostmi, aby obstály v běžném životě a od raného věku je vytlačují na okraji společnosti. Práce se sociálně vyloučenými rodinami musí být součástí jakékoliv integrační strategie.

Co se týče velikosti této cílové skupiny, spadají do ní téměř bez výjimky obyvatelé sociálně vyloučených lokalit, tj. cca 255 osob včetně dětí, avšak okruh rodin ohrožených chudobou, či mnohočetnými exekucemi, je širší: v roce 2022 se v České Kamenici nacházelo 514 osob s exekucemi. Základní školní docházku nedokončí v průměru 4% žáků ročně⁴². Dle kvalifikovaného odhadu personálu ZŠ T. G. Masaryka vyrůstá cca 100 žáků v sociálně znevýhodňujícím prostředí, dalších cca 40 pak dochází na Speciální ZŠ a PŠ Česká

⁴⁰ Brizolit, str. 110

⁴¹ Drogová scéna, uživatelé drog a adiktologické služby v době nouzového stavu COVID-19. Aktuální situace. Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti Odbor protidrogové politiky ÚV ČR. Rapid Assessment 11.04.2020

⁴² Index sociálního vyloučení Česká Kamenice

Kamenice. Na problematiku formálního vzdělávání dětí z nepodnětného prostředí v České Kamenici se Místní plán inkluze, který město přijalo v červenci 2021.

Na základě případových analýz a poznatků terénních sociálních pracovníků se v České Kamenici projevují sociálně patologické jevy, které zpomalují nebo zamezují harmonický rozvoj dětí a jejich schopnost a zájem absolvovat úspěšně školní docházku. Problémy jsou v již v nedostatku elementárních rodičovských kompetencí, nedostatečných domácích podmínkách pro školní přípravu, tlak ze strany rodičů na odchod ze základní školy a přechod do Speciální ZŠ a PŠ Česká Kamenice, absence motivace dětí a jejich aspirací pro produktivní život. Dalším problémem je častý rozklad rodin, finanční problémy přinášející tlak na krátkodobé strategie přežití a naprostou absenci dlouhodobého plánování budoucí prosperity dětí. Děti nejsou schopné obstát ve školách, přejímají nevhodné vzorce chování. Zadluženost a pocit bezvýchodnosti vedou ke snahám o rychlý únik od všedních problémů.

Nabídka volnočasových aktivit pro děti a částečně i pro mládež je v České Kamenici poměrně široká, problémem ovšem zůstává značný počet dětí a mládeže trávící volný čas rizikovým a nepodnětným způsobem. Stále častěji se tak formují party, v jejichž prostředí dochází k neformální socializaci, ale také zde přicházejí děti do kontaktu s alkoholem a drogami a projevy vandalizmu. Výskyt těchto jevů vytváří mezi obyvateli České Kamenice napětí a přispívá u nich k nižšímu pocitu bezpečí.

Rozsáhlá analýza zpracovaná pro Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) potvrdila závažnou situaci v oblasti rodinných vazeb a dětí v případě děčínského okresu⁴³. V syntetické dimenzi "Míry ohrožení dětí a rozpadu rodinných vztahů" složené z 19 specifických ukazatelů⁴⁴, obsadil 7. místo mezi všemi okresy v republice.

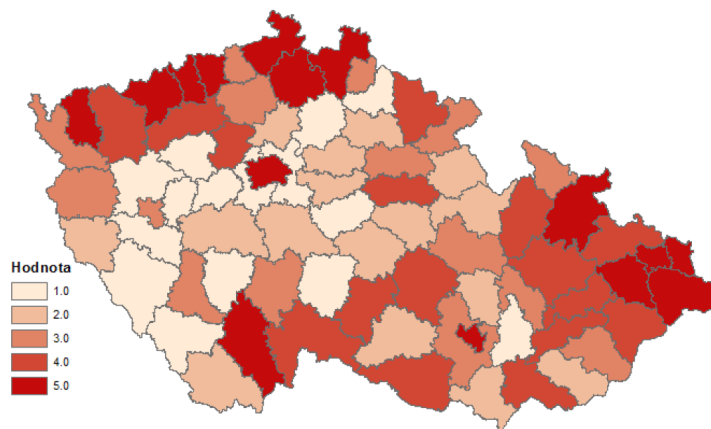
Tabulka 7 Pořadí okresů v ČR podle míry ohrožení dětí, mládeže a rodin⁴⁵

Syntetický výsledný indikátor	
Teplice	4,3
Chomutov	4,3
Liberec	4,2
Karviná	4,2
Ostrava	4,2
Česká Lípa	4,2
Děčín	4,1

⁴³ Sociodemografická analýza. Mapy rozložení ohrožení dětí a rodin v ČR, SocioFactor s.r.o. pro Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2013.

⁴⁴ Škála hodnocení od 1 do 5 (nejhorší). Parametry zahrnovaly např. umístění dětí do náhradní péče, děti narozené mimo manželství, kriminalitu dětí, počet týraných a zneužívaných dětí, rozvodů, návštěv pediatra, pěstounských rodin, dětí s nařízenou ústavní výchovou a další podobně faktory.

⁴⁵ Dtto, Indikátory 3, str. 480.

Důsledkem rozvratu rodinných vazeb je rizikové chování dětí a pokračující nárůst počtu a podílu mladistvých pachatelů, zaznamenaného i v České Kamenici. Díky aktivitám sociálně aktivizační pracovníce a nízkoprahového centra pro děti a mládež (NZDM), realizovaným Charitním sdružením Děčín v rámci projektu OPZ⁴⁶ se podařilo dosáhnout pozitivních změn nepříznivé situace u cca 12 klientských rodin a jejich dětí. Díky úsilí pracovníků odboru sociálních věcí v rámci městského projektu byly posíleny činnosti prevence ztráty bydlení a zahájeny aktivity case managementu.

Pro zajištění udržitelnosti již nastavených změn, které umožňují pokrok u jednotlivých klientů v oproštění jejich závislosti na sociální pomoci, jsou realizovány terénní programy⁴⁷ v kapacitě 2 terénních pracovníků a 1 sociálního pracovníka a zajištěn provoz NZDM⁴⁸ v kapacitě 2 sociálních pracovníků a 2 pracovníků v sociálních službách až do konce roku 2025.

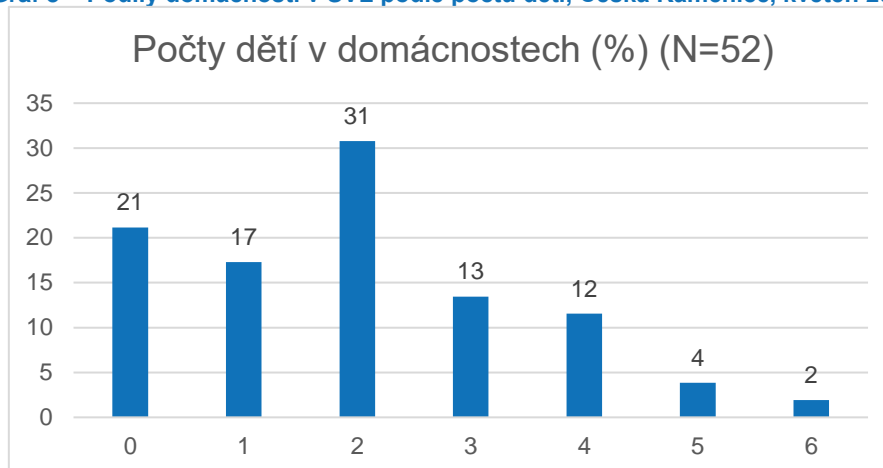
Na základě dotazníkového šetření Agentury v květnu 2022 byly upřesněny počty dětí v domácnostech obecně a v jednotlivých objektech v SVL.

⁴⁶ „Komplexní sociální podpora pro obyvatele SVL České Kamenice“, registrační číslo CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0016479

⁴⁷ „Terénní programy v České Kamenici“, registrační číslo CZ.03.02.01/00/22_018/0000273

⁴⁸ „Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Sv. Sofie“, registrační číslo CZ.03.02.01/00/22_018/0001117

Graf 3 – Podíly domácností v SVL podle počtu dětí, Česká Kamenice, květen 2022

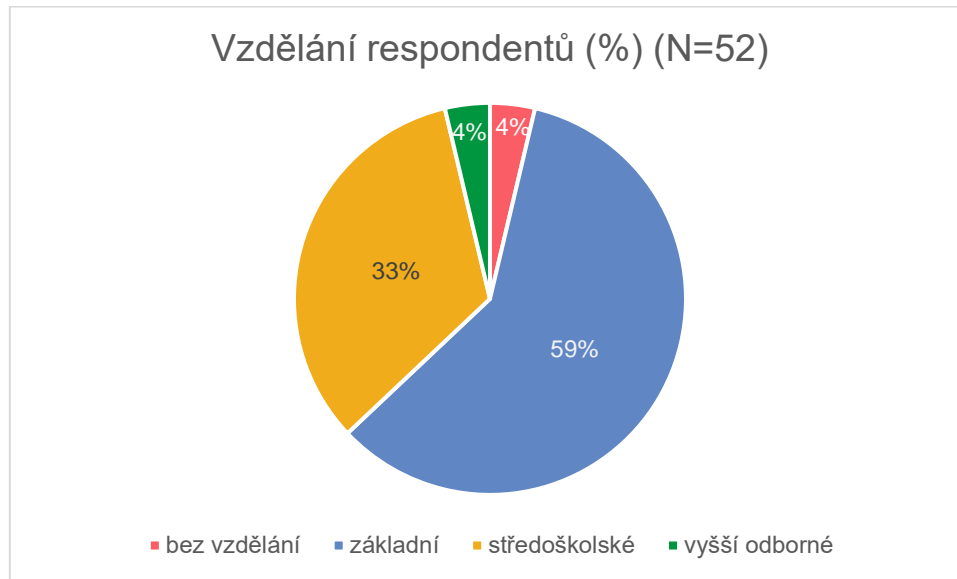

Aktivita NZDM Sklep ve výrazné míře přispěla ke kvalitnějšímu trávení volného času a umožnila individuální motivační práci s jednotlivými klienty. Služby byly poskytnuty více než 164 zájemcům s rovnoměrným genderovým rozložením (78 chlapců a 85 dívek). Byly provedeny stovky výkonů kontaktní práce, informačního servisu, volnočasových aktivit a desítky výkonů individuálního poradenství, krizové intervence a terénní práce a dalších výkonů. V klubu např. absolvovalo 23 dětí distanční výuku, protože doma neměly počítač.

V nynějším režimu aktivit NZDM sv. Sofie, realizovaným Charitou Česká Kamenice, se pracuje s cílovou skupinou až 150 osob, která je nejvíce zastoupena osobami ve věku 11 - 16 let. Specifikem cílové skupiny je zejména nízká vzdělanost v rodinách a nízká motivace ke studiu, špatné duševní zdraví, sebepoškozování, problémové rizikové chování. NZDM sv. Sofie poskytuje služby pro děti a mládež ve věku 6-26 let, ve velké míře využívají tyto služby v součinnosti s místní Základní školou a Gymnáziem.

Pracovníci NZDM zmiňují, že mezi hlavní příčinu problémů shledávají ve špatné dostupnosti kvalifikovaných odborníků v místě. Velmi obtížně dostupná je psychologická pomoc dětem a mládeži, odborná primární prevence nebo podpora dětí a mládeže sociálním pedagogem. Pracovníci služby uvádějí, že zkušenost se sebepoškozováním má více než 50% osob v uvedené cílové skupině - 11 - 16 let. Hlavní příčinou nízkých ambicí v oblasti vzdělanosti u cílové skupiny je dle pracovníků NZDM nedostatečná motivace ke studiu v rodině a zkušenost se sociálním vyloučením. Členové těchto rodin mají často nejnižší stupeň vzdělání, včetně nedokončeného základního vzdělání či speciální školy. To potvrzují i zjištění, provedené Agenturou pro sociální začleňování v roce 2022. Při oslovení celkem 52 respondentů, kteří bydleli v sociálně vyloučené lokalitě, uvedlo 59% oslovených základní vzdělání a 33% středoškolské vzdělání (viz graf).

Obrázek 1 Vzdělání respondentů (SVL)

Podle poznatků terénních sociálních pracovníků, správce objektu, městské policie a vedení města v druhé polovině 2021 začala narůstat četnost poruch chování dětí ze sociálně slabých rodin. Objevily se případy konzumace nejen alkoholu ale i marihuany a pervitinu a jejich distribuce. Narůstaly výchovné problémy u mladých lidí s projevy školní absence, agresivity způsobené rodinnou situací, žebrání podporované rodiči s nízkým socio-kulturním potenciálem, podpora skrytého záškoláctví ze strany rodičů.

Dalším z projevů sociální dezorganizace jsou jevy domácího násilí kde stres z pandemie Covid-19 zafungoval jako urychlovač. Výstupy z celorepublikového výzkumného projektu, jehož cílová skupina zahrnuje, nebo je především tvořená, oběťmi domácího násilí a násilí sexuálního, jednoznačně ukazují, že pandemická situace přinesla navýšení počtu řešených případů domácího násilí i zvýšení intenzity prožívaných situací a především v případech, kdy oběť s násilnou osobou bydlí, případně je s ní v častém styku, zvýšila jeho dramatickosti. Pobyt v uzavřených domovech tyto děje urychlil⁴⁹.

V oblasti domácího násilí nadále přetrvávají nebezpečné stereotypy včetně přesvědčení velké části české veřejnosti (43 %) o tom, že některé ženy mají sklon vybírat si za své partnery agresory a tudíž jsou za svou situaci spoluzodpovědné⁵⁰, nebo přesvědčení o přirozené submisivitě žen a dominanci mužů, které pak vedou k ospravedlnění násilného chování jako přirozené snahy o znovuobnovení rovnováhy a zabraňují oběti vyhledání pomoci.⁵¹ V České Kamenici dochází k těmto případům zřídka ale pravidelně, cca jednou až dvakrát ročně. Město zareagovalo a připravuje podmínky pro rizikové bydlení osob v akutním ohrožení.

⁴⁹ Násilí na ženách v souvislosti s COVID-19, výzkumná zpráva, Sociologický ústav AV ČR, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, autorky Blanka Nyklová a Dana Moree, únor 2021.

⁵⁰ Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019 – 2022, Úřad vlády ČR, duben 2019, str. 12.

⁵¹ „Násilí je možné zastavit - Terapie pro osoby, které se dopouštějí násilí v blízkých vztazích“, Jakobsen B., a Rakil M. (eds.), Nadace Open Society Fund, Praha 2017

2.6 Předluženost a energetická chudoba

Oblast zadlužení, exekucí a insolvenčí je podstatným článkem řetězce sociálního vyloučení, kde se rozhoduje o úspěchu úsilí o sociální začlenění. Tyto projevy novodobé chudoby postihují nejen sociálně slabší vrstvy a skupiny společnosti, ale v rostoucí míře i seniory a střední třídu. Často bývají doprovázeny stresem a pocity existenční úzkosti, především u seniorů⁵². Lidé bez perspektivy na důstojný život a zaměstnání jsou nuceni uchýlovat se k únikovým životním strategiím.

U sociálně nejslabších obyvatel předluženost často přerůstá do endemického systému závislostí mimo dosah státní moci. Šíří se formy vazalské trestné činnosti na objednávku. V sociálně vyloučených lokalitách v tomto smyslu paralelní struktury de facto usurpují moc nad lidmi, protože účinnost a vymahatelnost práva mizí. Podle analýzy Ministerstva vnitra „v důsledku nedostatečného monitoringu a nízkého zájmu (...) se právo v sociálně vyloučených lokalitách distribuuje značně nerovnoměrně (...) Řada protiprávních postupů tak není nijak řešena. Obyvatelé sociálně vyloučených lokalit sami v drtivé většině protiprávní praktiky buď neidentifikují, nebo se bojí se právně bránit, nebo jim je právní pomoc nedostupná (...) Varování veřejného ochránce nejsou vůbec brána v potaz“⁵³.

S exekucemi je spojeno riziko ztráty bydlení (nájemní smlouvy či vlastního bytu nebo domu), nižší nebo žádná šance na získání městského bytu, nízká motivace hledat stálé legální zaměstnání, vytváření neoficiálních struktur (lichva), zvyšování stresu a napětí v rodině, vyšší nemocnost psychickými chorobami, při dlouhodobém předlužení pak rezignace a apatie atd.

Na základě aktuálních údajů Exekutorské komory poklesl počet osob v exekuci v České Kamenici z 576 na konci roku 2019 na 514 na konci roku 2020, snížení o 62 osob⁵⁴. Zároveň však v tomto období narostl počet exekucí z 3182 na 3379 a dosahuje 6,6 exekucí na osobu. Roste tedy koncentrovanost problému směrem k horní hranici, kdy je podle expertů Agentury ještě možné zadluženého klienta cíleným poradenstvím aktivizovat a motivovat pro řešení jejich situace. Celková výše jistiny vymáhané na dlužnících z České Kamenice činí 158,7 milionu korun. Podíl občanů starších 15 let, kteří čelí alespoň jedné exekuci se mírně snížil z 12,7 % na 11,3 %, za předpokladu nezměněného počtu v této kategorii obyvatel.

Dále jsou zajímavá data ve věkových kategoriích, především u seniorů nad 65 let, kdy v České Kamenici jejich podíl dosahuje 7 % z celkového počtu dlužníků, což je téměř dvojnásobek ve srovnání s podobnými městy (obvykle 4-5 %). Jedná se o 40 osob v tomto věku, ale jde jen o špičku ledovce.

Tento statistický fakt byl potvrzen i v rámci dotazníkového šetření a situačního výzkumu Agentury. Prohlubující se zadluženost občanů na úroveň předlužení dokladují data k vícečetným exekucím. V roce 2017 bylo v České Kamenici jen s jednou exekucí 33% osob

⁵² Olga Havránková, Sebevražednost seniorů, Fórum sociální práce, č. 2/2019.

⁵³ Ministerstvo vnitra, Identifikace zásadních problémů v oblasti sociálního vyloučení, 2021, <https://www.mvcr.cz/clanek/prehled-dokumentu.aspx>

⁵⁴ [Otevřená data o exekucích \(ckcr.info\)](https://www.ckcr.info)

s exekucí, 40% předlužených občanů mělo 3 - 9 exekucí a 15% dokonce 10 – 29 exekucí. Bohužel v roce 2019 došlo v těchto kategoriích ke zvýšení na 45% a 18% respektive⁵⁵. Pro hluboce předluženého člověka (9 a více exekucí) bývá smysluplným řešením insolvence. Výrazný potenciál pro oslovení a vyřešení dluhové zátěže existuje u zmíněných 33% s jednou exekucí. Právě dostupnost komplexního dluhového poradenství, včetně podání insolvenčního návrhu je zásadní pro řešení celkové dluhové zátěže obyvatel. Velkou měrou se na prohloubení předluženosti jedince v minulých letech podílel legislativní systém – nastavení zákonů, které se začalo významněji regulovat na přelomu roku 2017. Insolvenční coby komplexní nástroj řešení své předluženosti využilo v České Kamenice v roce 2019 celkem 74, tj. 1,67 % obyvatel, průměrný počet závazků v insolvenční činil 9,9 pohledávek. V roce 2021 na sebe insolvenční vyhlásilo 79 občanů a podíl vzrostl na 1,8 % obyvatel. Průměrný počet závazků statistika neuvádí⁵⁶. Podíl osob v insolvenční v témže roce v Ústeckém kraji činil 2,21 %. Pro město zůstává prioritou v rámci nových záměrů financovaných z OPZ+ zajistit místní dostupnost právního a dluhového poradenství, včetně zpracování a podání insolvenčního návrhu ve městě prioritou.

Na insolvenční lze pohlížet jako na aktivní řešení předluženosti daného dlužníka, ale také jako na „osobní bankrot“ čili selhání jednotlivce, proto jsou zákonné podmínky vstupu do insolvence oproti jiným evropským státům stále přísné. Ze zkušeností dluhových poradců lze konstatovat, že vstup do insolvence je pro většinu osob ze SVL stále nedostupný. Experti na dluhovou problematiku se shodují⁵⁷, že zmírnění podmínek pro vstup do insolvence je pro stát užitečné – přineslo by možnost předluženým osob ucházet se o pracovní místo na otevřeném trhu práce, přineslo úsporu / zisk financí vůči státnímu rozpočtu.

Dalším z ukazatelů hospodářské prosperity města a jeho občanů je míra zadlužení občanů vůči městu z titulu nedoplatků za služby, pokuty, nájemné a další tituly. V tomto směru Česká Kamenice vykazuje nepříznivý trend:

⁵⁵ Interpretace a výpočty Petra Adamovská, expert na dluhovou problematiku, Regionální centrum Západ, Agentura

⁵⁶ www.mapabankortu.cz

⁵⁷ Expertní konsensus formuluje Petra Adamovská, expert na dluhovou problematiku, Regionální centrum Západ, Agentura

Tabulka 8 Dluhy občanů vůči městu

Dlužní titul	Stav 31.12.2018	Stav 1.1.2020	Stav 31.12.2021	Stav 31.12.2022
Psi		18 081	18 716	1 531
Komunální odpad	2 137 699	1 681 953	1 908 258	2 148 430,34
Hřbitov-nájemné		29 942	3 140	2 375
Pozemky-pronájem		55 791	145 591	72 773
Pronájem-nebyty		27 385		38 108
Pronájem byty	578 392	764 959	766 272	719 486, 78
Pokuty ekologie		10 000	10 000	0
Fakturace SMM		67 909	61 693	26 928
Pokuty-police	306 832	355 463	404 013	409 412,72
Pokuty-správní přestupky		698 000	761 602	792 235, 61
Náklady správních řízení		285 395	292 816	307 389,03
Celkem	3 022 923	3 994 876	4 372 101	4 518 669,48

Schéma stromu příčin, které bylo vypracováno v analýze v roce 2019 je stále platné. Na straně cílové skupiny trvají příčiny v podobě nízkých příjmů (specificky pak finanční potíže v důsledku vyřazení z evidence ÚP ČR), špatného hospodaření s příjmy, nastavení na krátkodobá řešení situace a nízkou schopnost vyhodnocovat rizika půjček a nízkou ochotu situaci řešit, ať už v důsledku neznalosti nástrojů, kvůli studu, předluženosti či celkové rezignaci.

Pro rozpoznání aktuální situace v oblasti zadluženosti obyvatel sociálně vyloučených lokalit a trendů v hospodaření domácností v podmínkách inflačního zdražování provedlo výzkumné oddělení Agentury situační anketní výzkum s pomocí terénních pracovníků městského projektu a sociálně aktivizační služby Charitního sdružení Děčín. Do ankety bylo zapojeno 52 respondentů ze sociálně vyloučených lokalit a 17 klientů pečovatelské služby. Výsledky jsou alarmující.

71 % domácností respondentů uvedlo, že má alespoň jednu exekuci. 8 % jich uvedlo, že je to možné, ale že neví. Pouze 21 % respondentů uvedlo, že exekuce nemají. Z těchto 71 % domácností v exekuci je dokonce dalších 70% v takové situaci, že mají exekuce dva členové domácnosti. Byla potvrzena role nebankovních poskytovatelů půjček – 22 % respondentů využívá. Mezi nimi byl bezkonkurenčně nejčastějším poskytovatelem *Provident*, který byl využit 91 % všech domácností, které si nějakou takovouto půjčku sjednaly. Potěšující byla zpráva, že 83 % respondentů vědí o existenci služby dluhového poradenství ve městě a 76 % tuto službu využívá. Až 90 % respondentů si myslí, že jsou dluhová poradna V České Kamenici je potřebná či užitečná.

Následující dvě tabulky uvádí komentáře lidí s odůvodněním, proč by navštívili/nenavštívili dluhovou poradnu. Důležité pro plánování rozvoje aktivit dluhové poradny v rámci OPZ+ jsou odpovědi respondentů, proč by poradnu navštívili.

Tabulka 7 - Odpovědi lidí, kteří by dluhovou poradnu navštívili (SVL)

řešení exekucí	řešit dluhy	řešit exekuci	řešit exekuce	zmapovat a řešit exekuce, splácení dluhů	řešit dluh	řešení exekuce	řešit dluh-exekuce	zmapovat exekuce
poradit s řešením dluhů	řešit exekuce	pomoc s vyřízením splátek exekuce	pomoc řešit exekuci	řešit exekuce	řešení exekucí – splátky	řešit splátky, jestli na ně mám finance	řešení exekucí	v kulturáku v kamenici
kdybych měla na splátky, tak ano	řešení exekuce	zjistit všechny exekuce a výši	řešit exekuci	umoření dluhů	navštěvuje	kdybych měla dluhy tak jo	s řešením exekuce	zjištění a řešení exekucí

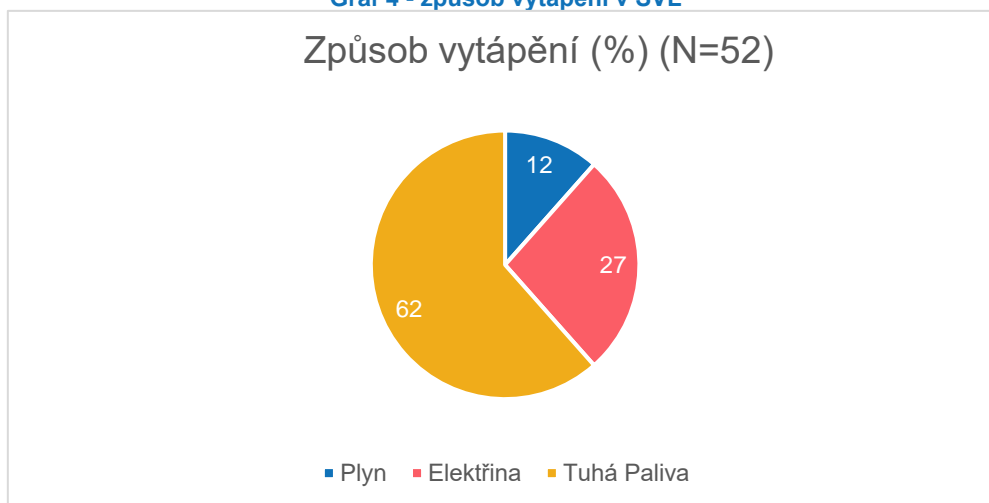
...a nenavštívili:

Tabulka 8 - Odpovědi lidí, kteří by dluhovou poradnu nenavštívili (SVL)

řeší si sám	chce si vyřídit sám – řeší	nevím	již řešila exekuce jinde (nevyšla insolvence)	nevím	nemůže si ji dovolit, nemají na to peníze	nemám z čeho platit	chceme insolvenci, řešíme to sami	nemám příjem	nemám dluhy
-------------	----------------------------	-------	---	-------	---	---------------------	-----------------------------------	--------------	-------------

Z výsledků ankety celkově vyplývá, že exekuce jsou velice často přítomny, stejně jako nízké vzdělání či nezaměstnanost obou členů domácnosti. Počet důchodců v SVL domácnostech je minimální, naopak je zde významné množství dětí. Zasiťování sociálními službami je dobré, téměř všechny SVL jsou navštěvovány sociálními pracovníky, kteří jsou v lokalitách známi jménem. Je zde poměrně vysoké povědomí o existujících službách. Ochota k využití služeb dluhové poradny je dle výpovědí často snižována iracionálním strachem z neschopnosti dostát závazkům spojeným s oddlužením a tento strach zabraňuje vůbec situaci začít řešit.

V souvislosti s energetickou krizí roku 2022 provázenou násobnými růsty cen energií konstatoval dne 31. 5. 2022 starosta města, že začíná docházet k jevům nelegálního kácení stromů v městských lesích. Nejpostiženější nastupující energetickou chudobou jsou senioři v bytech na plynové a elektrické topení, například domácnosti ve vyloučené lokalitě v Kerharticích, topících čistě akumulacími kamny či přímotopy. Domácnosti topící tuhými palivy netrpí tak vysokou cenovou inflací, ale nastupuje nouze o zajištění palivového dřeva. Ve městě již došlo palivové dřevo a není možné jej koupit.

Graf 4 - způsob vytápění v SVL

Respondenti ze sociálně vyloučených lokalit uvedli významné zvýšení výdajů za nájem, vytápění a potraviny v posledních dvou letech.

Tabulka 9 Zvýšení výdajů (počet respondentů 52)

	nájem	topení	potraviny	doprava	léky/lékaře	potřeby dětí
Počet lidí (N)	32	26	31	8	12	14
% respondentů	62	50	60	15	23	27
zvýšení nákladů (v Kč)	1645	2191	2772	1220	936	1900

V rámci revize Plánu sociálního začleňování (září 2024) byla aktualizovaná data k zadluženosti dle zprávy z provedeného tematického výzkumu⁵⁸. Cílem výzkumu bylo zmapovat a popsat současný stav zadluženosti ve městě Česká Kamenice se zaměřením na lokalizaci problémů a způsoby jejich řešení.

V České Kamenici bylo v prvním čtvrtletí roku 2024 v exekuci 526 osob, což představovalo 12,3 % obyvatel České Kamenice starších 15 let. Mezi osobami v exekuci od roku 2017 vzrostl podíl osob s mnohočetnými exekucemi (tři a více exekucí), který v prvním čtvrtletí 2024 činil 72 %. Tři až devět exekucí mělo 254 osob, 128 osob mělo 10 až 29 exekucí a jedna osoba měla dokonce 30 nebo více exekucí. Z rozhovorů s lokálními institucionálními aktéry vyplývá, že v České Kamenici dochází ke koncentraci zadlužených zejména v sociálně vyloučených lokalitách, což je v souladu se zjištěními z předchozích výzkumů. Dle odhadu je třetina osob v exekuci v České Kamenici klienty sociálního odboru nebo dalších spolupracujících organizací. Je potřeba ale pamatovat, že mezi osobami v exekuci jsou též osoby ze střední třídy a

⁵⁸ Předluženost v České Kamenici, tematický výzkum realizovaný ASZ, 2024 (Dostupné: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/%C4%8Cesk%C3%A1-Kamenice_TV_PP_Dluhy_2024.pdf)

podnikatelé. Některé další osoby v exekuci ze zbylých dvou třetin by bylo možné zmapovat např. oslovením lokálních zaměstnavatelů.

Dluhové poradenství v současnosti v České Kamenici poskytuje Poradna při finanční tísní (projekt, v rámci kterého byla poradna otevřena, je nyní v polovině doby realizace) a Charita Česká Kamenice. Ze zkušenosti vyplývá, že v některých případech je nutné využít terénní formu poradenství. Další bezplatné dluhové poradenství se nachází až v Děčíně, a provozuje je Charitní sdružení Děčín a Člověk v tísní.

Z analýzy výpovědí institucionálních aktérů a respondentů ze skupiny předlužených sociálně vyloučených osob vyplynula tato zjištění:

- Převaha těžkých klientů: do Poradny při finanční tísní přicházejí díky navázané spolupráci s terénními sociálními pracovníky. Je nutné nejprve získat důvěru klienta, stabilizovat ho, počítat s nárazovou/chybějící motivací problémy s dluhy řešit.
- Převažují dluhy z nezaplacených plateb za energie (elektřina, plyn), dluhy u zdravotních pojišťoven, za pokuty (např. z dopravních prostředků a přestupky), telefon, auto a dluhy z půjček (snadná dostupnost půjček u nebankovních společností).
- Časté dluhy za elektrickou energii a energetická chudoba: řada domácností (někdy i více členů domácnosti) měla dluhy i u několika různých dodavatelů. Krizovou situaci po přerušení dodávky elektřiny řeší připojením přes prodlužovací kabel na sousedy. Připojování se přes prodlužovací kabel je reakcí rodin na krizovou situaci a potřebu zajistit domácnosti (často s dětmi) světlo a teplo. Stav domů a bytů i způsob jejich vytápění k této situaci výrazně přispívá. Navíc s tím jako nájemníci v domech soukromých vlastníků nemohou nic udělat.
- Dopady předluženosti: negativní dopad na psychickou kondici a zdraví, nízké příjmy, nedostatek prostředků na živobytí, bydlení, provázanost s nezaměstnaností.
- Motivace problémy s dluhy řešit: motivací je rodina a známí (úspěšné příklady oddlužení), děti. Velká část respondentů má nízkou motivaci svou předluženost řešit. Nelze však jednoduše říci, že by za tím bylo pouze to, že jsou na život s exekucemi zvyklí a že je nic k řešení nenutí. Respondenti mají problém získat a udržet si stálé zaměstnání a bydlení, chybí jim potřebný sociální kapitál i finanční gramotnost, mnozí se setkali s diskriminací.
- bariérou řešení dluhové situace nebo vstupu do oddlužení je nezaměstnanost, pro pracující osoby nízké mzdy, nedostatek pracovních příležitostí, a to zejména po osoby s nízkým vzděláním, nutnost dojíždění za prací, což je komplikované zejména pro obyvatele obcí v okolí České Kamenice.

2.7 Bydlení

Jde o jeden z klíčových problémů města, podle odborného odhadu pracovníků MÚ a Komise pro bytové a sociální věci se nedostává minimálně 40 bytů pro uspokojení potřeb obyvatel města.

Dalším problémem v oblasti bydlení je vysoký počet osob v bydlení nedostatečné kvality a osob ohrožených ztrátou bydlení. Problematika nekvalitního bydlení se v České Kamenici v podstatě překrývá s tématem sociálně vyloučených lokalit. Sociální vyloučení se zde koncentruje do několika bytových a rodinných domů v různých částech obce, které charakterizuje špatný technický a hygienický stav a nedostatečná vybavenost (poruchová kanalizace, absence osvětlení na chodbách, absence teplé vody, společné sprchy, topení na tuhá paliva, zatékání, plísně aj.). Analýza Agentury v roce 2022⁵⁹ potvrdila, že sociálně vyloučené lokality v České Kamenici netvoří ucelené oblasti, čtvrti či ulice ale jsou lokalizovány do konkrétních domů, byť blízkost objektů Zahradní 115 a Úzká 99 nebo dva u sebe stojící domy v Kerharticích 165 a 166 se tomu mohou blížit. Bylo rozpoznáno 12 adres, které je možné označit za SVL. Všechny domy jsou vlastněny rozdílnými majiteli, kdy kontakt či součinnost s majitelem objektu Zahradní 115 byl sociálním odborem označen za nejobtížnější.

Na rozdíl od Vstupní analýzy z roku 2019 nebyly sociálně vyloučené adresy rozpoznány na adrese Tyršova 47 či Nerudova 238. V objektu Zahradní 115 jako jediném dochází ke zlepšení technického stavu. Ostatní adresy zmíněné v analýze z roku 2019 naopak spíše chátrají. Nejhorší situace z hlediska technického i sociálního pravděpodobně panuje na adrese Úzká 99 a U Benaru 41. Nejvíce lidí s exekucemi je ale v Kerharticích 165 a 166, tento stav se bude kvůli zvyšujícím se cenám za topení a elektřinu zcela jistě zhoršovat. Aktuální průzkum odhaduje počet obyvatel těchto lokalit na cca 255 osob, z převážné většiny příslušníků romské menšiny, značnou část tvoří rodiny s dětmi. Osoby ohrožené sociálním vyloučením žijí rozptýleně i na dalších adresách v České Kamenici (dle odhadu terénních pracovníků a ředitelky pečovatelské služby se jedná o cca 100-150 osob). Většina popisovaných lokalit je ve vlastnictví soukromníků (kteří zpravidla do těchto domů příliš neinvestují a v několika případech také objekty nabízejí k prodeji), což výrazně omezuje možnosti města děnit v lokalitách ovlivňovat. Pouze ve dvou lokalitách se nachází rodinný dům ve vlastnictví samotných obyvatel. Některé lokality jsou prostorově izolované (Úzká, Zahradní, Kerhartice), jiné naopak sousedí s domy obývanými lépe situovaným obyvatelstvem (Pivovarská, Děčínská, Tyršova). V některých lokalitách představuje překážku v začlenění také vzdálenost od občanské vybavenosti (Kerhartice, obec Kunratice).

⁵⁹ Analytický podklad pro činnost RC v lokalitě Česká Kamenice, Mgr. Luboš Sál, Mgr. Petr Čermák a Dr. Zuzana Korecká, květen 2022, Agentura pro sociální začleňování Praha.

Tabulka 10 - Seznam současných SVL (květen 2022)

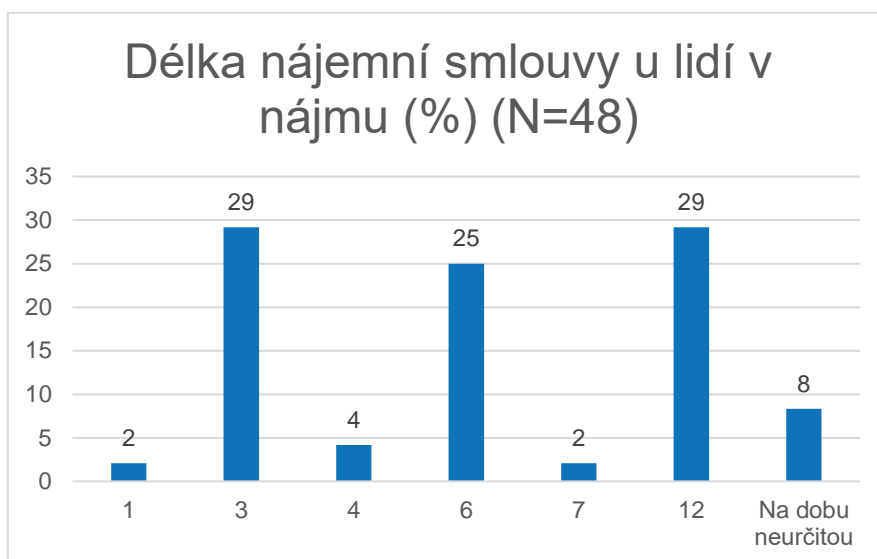
	<i>Ulice</i>	<i>Číslo popisné</i>	<i>Počet uchazečů o zaměstnání</i>
1.	Kerhartice	165 + 166	22
2.	Úzká	99	11
3.	Pivovarská	2 + 8	7
4.	Jakubské náměstí	109	6
5.	Pekelský důl	12	5
6.	Náměstí Míru	71	4
7.	Děčínská	60	3
8.	Smetanova	256	3
9.	Zahradní	115	3
10.	U Benarů	41	2
11.	Kerhartice	16	2
12.	U Benarů	17	2

Bydlení rodin s dětmi v technicky a hygienicky nevyhovujících podmínkách je stav nedůstojný 21. století. Jako vždy, nejde pouze o jednostranné zanedbávání povinností a nezáměr majitelů nemovitosti udržovat v náležitém a obyvatelném stavu. Jde i důslednost při vymáhání těchto povinností ze strany stavebních úřadů a častý nedostatek kompetencí a motivace relevantních institucí sankcionovat vlastníky za zdraví ohrožující stav bytů.

Délka nájemních smluv je často velice krátká, což umožňuje majiteli snazší ukončení bydlení nájemníků bez podání výpovědi v souladu s občanským zákoníkem. Někteří respondenti již zmíněného dotazníkového šetření Agentury uváděli, že 3 měsíce jsou dost dlouhá doba na nalezení jiného bydlení. Neuvědomovali si ale, že výpověď z bydlení bude spíše probíhat formou neprodloužení nájemní smlouvy a proces vystěhování by byl mnohem rychlejší než 3 měsíce.

Průměrně trvá respondentům nájemní smlouva 6,78 měsíce, pouze někteří uvedli měsíční smlouvu. Přibližně třetina smluv je sjednána na 3 měsíce, čtvrtina na půl roku. Minimum je na dobu neurčitou.

Graf 5 - Délka nájemní smlouvy (SVL)

Ve městě úspěšně funguje sociální práce v oblasti prevence ztráty bydlení. Proces přetváření vyloučených lokalit, jejich technické zhodnocování investicemi však dosud nezačal. Je třeba urychlit tempo změn k lepšímu. Za dva roky realizace Strategického plánu sociálního začleňování byly rozhodnutím Komise pro školství a sociální věci přestěhovány tři domácnosti ze sociálně vyloučených lokalit do standardního bydlení. Dále byly do lepšího městského bydlení se sníženým nájemným přestěhovány tři osoby ohrožené sociálním vyloučením. Tyto pozitivní, ale sporadické posuny budou v nadcházejícím období dále ztíženy zvýšenou potřebností bytů pro osoby bydlící v objektech rekonstruovaných městem a pro utečence. Je třeba urychlit proces zabydlování ve slušném bydlení domácnostem s dětmi a všem motivovaným osobám, které se budou chtít s podporou sociální služby vymanit z bytové tísně a často i ze související nepříznivé osobní situace. K tomu bude sloužit projektový záměr zabydlování připravovaný Oblastní charitou Česká Kamenice v úzké spolupráci s městem a soukromými poskytovateli bydlení.

2.8 Zaměstnanost

Podle údajů Českého statistického úřadu bylo v České Kamenici v dubnu 2022 celkem 225 dosažitelných uchazečů o práci, neboli 6.4% praceschopného obyvatelstva, přičemž v dubnu duben 2020 jejich počet činil 194 (5.4%) a v dubnu 2019 190 (5.0%). Zároveň ale paradoxně s rostoucí mírou nezaměstnanosti roste počet **neobsazených** pracovních míst, z 28 v roce 2019 na aktuálních 40 v dubnu 2022.

Pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit s nízkou kvalifikací jsou rozhodující sezónní a příležitostné práce, často založené na neformálních pracovních vztazích ("práce načerno"). Práce „načerno“ přitom udržuje nízkou kvalifikaci, neumožňuje zápočty pro sociální pojištění (osoby zůstanou bez nároku na důchod), stává se naprosto nežádoucí životní strategií.

Tato forma práce dále posiluje celkovou existenční nejistotu, neukotvenost a nutnost uchýlovat se k alternativním životním strategiím. Často vede mimo jiné k závislosti na sociálních dávkách, předlužování a k majetkové trestné činnosti. V tomto smyslu je třeba rozumět výpovědím respondentů sociodemografického šetření Agentury⁶⁰, kteří se nesečkali s významnější diskriminací při hledání uplatnění na trhu práce.

Tabulka 11 - Diskriminace při hledání práce v posledních 12 měsících (%)

Odpovědi	Celkem (N=339)	BP (N=192)	SVL (N=147)
Nikdy	97	99**	95*
1x	1	0*	2**
2x	1	1	2
3x	0	0	0
4x	0	0	1
5x a vícekrát	0	0	1
Celkem	100	100	100

Pozn.: * výsledek je signifikantně nižší od celkové distribuce (hladina významnosti 0,05)
 ** výsledek je signifikantně vyšší od celkové distribuce (hladina významnosti 0,05)

Tabulka 12 - Diskriminace při hledání práce před více než 12 měsíci (%)

Odpovědi	Celkem (N=339)	BP (N=192)	SVL (N=147)
Nikdy	96	96	95
1x	1	1	1
2x	1	0*	2**
3x	0	0	0
4x	1	1	1
5x a vícekrát	2	2	1
Celkem	100	100	100

Pozn.: * výsledek je signifikantně nižší od celkové distribuce (hladina významnosti 0,05)
 ** výsledek je signifikantně vyšší od celkové distribuce (hladina významnosti 0,05)

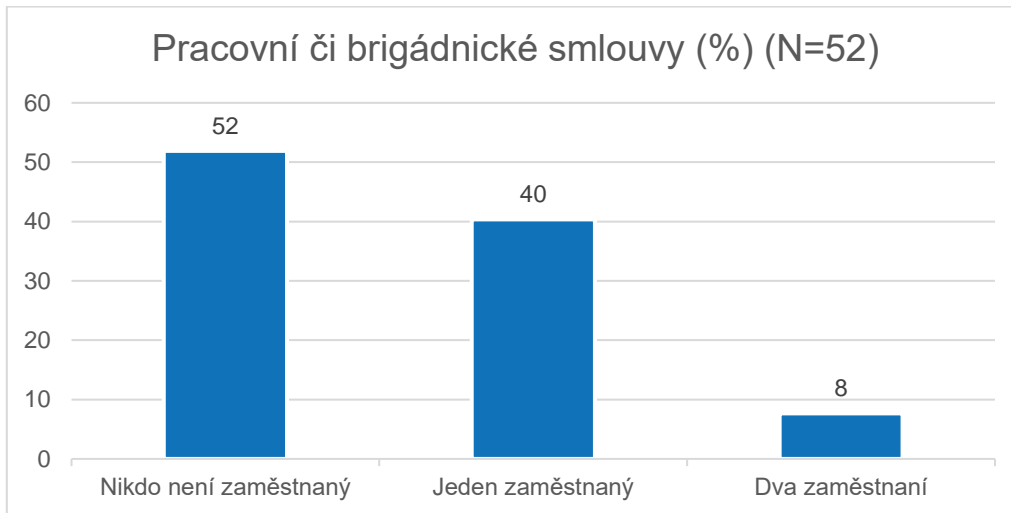
Město Česká Kamenice ve spolupráci s Úřadem práce ČR v Děčíně uplatňují nástroje pracovní aktivizace dlouhodobě nezaměstnaných, zejména rekvalifikace, společensky účelná pracovní místa, veřejně prospěšné práce a veřejnou službu. Tyto služby mohou být jen v omezené míře využity osobami bez kvalifikace a bez pracovních návyků. Méně jsou zapojeny formy adaptačních (tréninkových) pracovních míst a sociálního podnikání, které umožňují osobám pohybujícím se dlouhodobě mimo trh práce dostupné formy zapojení do regulérní práce.

Situační analýza Agentury přinesla důležitá zjištění v oblasti zaměstnanosti. Ve většině domácností v SVL v České Kamenici není nikdo, kdo by měl práci či brigádu se smlouvou. 40 % z domácností má alespoň jednoho člena s prací či brigádou se smlouvou a pouze 8 % z nich má dva zaměstnané členy.

Město Česká Kamenice se aktivně podílí i na trestní politice, protože umožňuje vykonávat trest a trestní opatření Obecně prospěšných prací osobám k němu odsouzeným. Jde o cca 10 osob ročně s výměrou trestu v průměru okolo 250 hodin. Tito lidé se poté mohou zapojit i do pracovního procesu v rámci VPP či později i stálého zaměstnání.

⁶⁰ Průzkum viktimizace osob v sociálně vyloučených lokalitách na příkladu Česká Kamenicea, Mgr. Luboš Sál, dr. Radka Vepřková, květen 2020.

Graf 6 - Členové domácnosti s pracovní či brigádnickou smlouvou (SVL), Česká Kamenice, květen 2022

Práci bez smlouvy uvedlo pouze 6 % respondentů. Vzhledem k sankčním dopadům v případě pobírání dávek se dá očekávat určitá manipulace v odpovědích ze strany respondentů.

3 Místní síť a její financování

3.1 Sociální služby

Název	Název služby	Druh služby	Forma poskytování služby	Regionality / územní působení	Cílová skupina	Věková kategorie	Okamžitá kapacita (terénní/ambulantní)	Počet lůžek (pobytová forma)	Kapacita krajská síť (úvazky)	Kapacita krajská síť (lůžka)
Charita Česká Kamenice	Sociálně terapeutické dílny	Sociálně terapeutické dílny	Ambulantní	Ústecký kraj	Osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	19 - 80 let	individuální 9 skupinová 3/1		5,9	
Charita Česká Kamenice	Podpora samostatného bydlení	Podpora samostatného bydlení	terénní	Ústecký kraj	osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	19 - 80 let	individuální 5		4,5	
Charita Česká Kamenice	Nízkoprahové denní centrum	Nízkoprahové denní centrum	ambulantní	Ústecký kraj	osoby bez přístřeší	19 - 80 let	individuální 1 skupinová 10/1		3,5	
Domov pro seniory a pečovatelská služba Česká Kamenice, p.o.	Domov pro seniory	Domov pro seniory	pobytová	Česká Kamenice	Senioři	Od 62 let		68	28,9	68

Název	Název služby	Druh služby	Forma poskytování služby	Regionality / územní působení	Cílová skupina	Věková kategorie	Okamžitá kapacita (terénní/ambulanti)	Počet lůžek (pobytová forma)	Kapacita krajská síť (úvazky)	Kapacita krajská síť (lůžka)
Domov pro seniory a pečovatelská služba Česká Kamenice, p.o.	Pečovatelská služba	Pečovatelská služba	terénní	Česká Kamenice a spádová oblast	Senioři, osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby s chronickým onemocněním, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dětmi	Bez omezení	2		4,5	
Charita Česká Kamenice	Domov se zvláštním režimem I.	Domovy se zvláštním režimem	pobytová	Ústecký kraj	osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	nad 55 let		18	13,9	18
Charita Česká Kamenice	Domov se zvláštním režimem II.	Domovy se zvláštním režimem	pobytová	Ústecký kraj	osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	nad 50 let		10	6,5	10
Charita Česká Kamenice	Chráněné bydlení	Chráněné bydlení	pobytová	Ústecký kraj	osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	19 - 80 let		45	16,3	42
Charita Česká Kamenice	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Mládež se sociálně vyloučených lokalit	Charitní sdružení Děčín	Ústecký kraj	Mládež se sociálně vyloučených lokalit	6-26 let				
Charitní sdružení Děčín	Sociálně aktivizační aktivity	Osoby soc.vyloučením ohrožené a osoby soc.vyloučené	Charitní sdružení Děčín	Ústecký kraj	Osoby soc.vyloučením ohrožené a osoby soc.vyloučené	1-18 let				

3.2 Další služby

Název	Název služby	Druh služby	Forma poskytování služby	Regionalita / územní působení	Cílová skupina	Věková kategorie	Okamžitá kapacita (terénní/ambulantní)	Počet lůžek (pobytová forma)	Kapacita krajská síť (úvazky)	Kapacita krajská síť (lůžka)
Odbor sociálních věcí MěÚ Česká Kamenice	Sociální odbor MěÚ	sociální služba na obci	Ambulantní i terénní	Město Česká Kamenice	Osoby soc.vyloučením ohrožené a osoby soc.vyloučené				2,2	
Odbor sociálních věcí MÚ Česká Kamenice Období 1.7. – 31.12.2022 ⁶¹	Terénní programy	Terénní sociální práce při obci	Terénní	Město Česká Kamenice	Osoby soc.vyloučením ohrožené a osoby soc.vyloučené		1		3	
Poradna při finanční tísni, o.p.s.	Poradna při finanční tísni	Dluhové poradenství mimo registrovanou soc. službu	Ambulantní	Město Česká Kamenice	ambulantní	15-64 let	1			

⁶¹ Získána dotace z programu Podpora terénní práce Úřadu vlády ČR, čj. 23260/2020-UVCR

4 Vyhodnocení předchozího plánovacího cyklu

4.1 Syntetická analýza

Syntetická analýza metodou stromování byla zpracována v roce 2020 pro oblasti bydlení, dluhů a aktivizace rodin a dětí⁶². Tato analýza si zachovala platnost a je součástí Plánu sociálního začleňování jako příloha č. 1.

5 Návrhová část

5.1 Bezpečnost a kvalita sousedství

Cíle v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality jsou navrhovány s obecnějším přesahem do kvality sousedství a s vazbami na kvalitu volnočasových aktivit dětí a mládeže ze sociálně slabých nebo vyloučených rodin.

BEZPEČNOST	
Priorita	Zvýšit pocit bezpečí občanů České Kamenice ve městě
B1. Specifický cíl	Zajistit financování 4 asistentů prevence kriminality (APK) a mentora
B1.1. Opatření	Bude zpracován projektový záměr
Garant	Město Česká Kamenice
Plánované náklady	19 454 520 Kč (včetně dluhového poradce, sociálních, terénních pracovníků)
Zdroj financování	OPZ+
Indikátor	1 dokument
B2. Specifický cíl	
	Zajistit fungování 4 asistentů prevence kriminality z řad občanů vyloučených lokalit v České Kamenici a mentora (odborníka na problematiku činnosti APK, bezpečnosti a prevence kriminality)
B2.1 Opatření	Proběhne nábor a personální zajištění
B2.2. Opatření	Bude zajištěno zaškolení, stanoveny individuální plány rozvoje, zajištěno dodatečné zvyšování osobních a odborných kompetencí
B2.3. Opatření	Asistenti prevence kriminality monitorují rizikové lokality, identifikují rizikové oblasti, podchycují a směřují podněty na orgány města, přispívají k zjišťování přestupkové a jiné nežádoucí činnosti, upozorňují občany na dodržování obecně závazných zákonů, vyhlášek a nařízení obce vztahujících se k jejich bezpečnosti a ochraně veřejného pořádku a další aktivity.

⁶² Strategický plán sociálního začleňování Česká Kamenice 2020-2022

B2.4. Opatření	Asistenti prevence kriminality zapojení do zřízení smírčích rad v SVL v případech meziskupinového napadání a jednotlivých významných případů.
B2.5. Opatření	Vznikne/ou svépomocná skupina ve vztahu k domácímu násilí a jiným citlivým formám viktimizace pod vedením sociální pracovnice a se zapojením APK.
Zdroj financování	OPZ+
Indikátor	4 asistenti, 1 mentor 4 plány individuálního rozvoje APK 1 plán dodatečných školení nad rámec vstupního profesního zaškolení Podíl území, která obec vyhodnocuje jako nebezpečná/riziková a která monitorují asistenti prevence kriminality z celkového počtu nebezpečných/rizikových území v obci (%) Počet občanů, u nichž se zvýšila, díky působení APK, informovanost o dodržování obecně závazných zákonů a vyhlášek vztahujících se k jejich bezpečnosti a veřejnému pořádku (počet, dotazník před/po)
Náklady	Dtto (19 454 520 Kč (včetně dluhového poradce, sociálních, terénních pracovníků)
B3. Specifický cíl	
B3.1 Opatření	Rozšířit a modernizovat kamerový systém ve městě
B3.2 Opatření	APK participují na určení nových lokalit pro instalaci Kamerový systém s dobou uložení záznamu min. 7 dní instalován
B3.3 Opatření	APK absolvují zaškolení pro monitorování a údržby kamerového systému a provádějí monitoring a údržbu
Plánované náklady	150 000 Kč
Zdroj financování	Jiné zdroje (rozpočet města)
Indikátor	4 APK kompetentní pro monitorování a běžnou údržbu kamerového systému
Garant	Městská policie Česká Kamenice
Priorita	
Zlepšit prevenci přestupků a trestných činů mladistvých	
B4 Specifický cíl	Zastavit nárůst počtu přestupků a trestných činů páchaných dětmi a mladistvými pachateli
B4.1 Opatření	Budou realizovány 4 programy ročně s tématem prevence kriminality v 1. – 5. ročníku Speciální ZŠ a PŠ Česká Kamenice a formou besed v 6. – 9. ročnících ZŠ
Garant	Městský úřad, Městská policie Česká Kamenice
Plánované náklady	Nejsou. Provedou pracovníci MÚ a Městské policie
Zdroj financování	Městský úřad
Indikátor	120 účastníků
B5 Specifický cíl	
Posílit prevenci užívání nelegálních drog	
B5.1 Opatření	Bude realizována výzkumná sonda a viktimizační výzkum k získání informací o reálné situaci v oblasti drog a latentní trestné činnosti ve městě

B5.2 Opatření	Budou podporovány prokazatelně účinné, participativní aktivity zacílené na závislostní jednání (divadlo utlačovaných, diskusní skupiny - nikoli protidrogový vlak)
Garant	Městský úřad, Městská policie Česká Kamenice, Agentura
Plánované náklady	Město, K Centrum, Agentura
Zdroj financování	Městský úřad
Indikátor	Jeden výzkum, alespoň jedna aktivita ročně
Priorita	Zlepšit kvalitu veřejného prostoru v sociálně vyloučených lokalitách
B5 Specifický cíl	Zpracována jedna urbanistické studie na proměnu „lokality strachu“
B5.1 Opatření	Za účasti veřejnosti budou vytipovány lokality se zvýšeným bezpečnostním rizikem ("hotspots", lokality strachu) s použitím kombinace metod (rozhovory terénních pracovníků s obyvateli města, webová aplikace, veřejná setkání)
Zdroj financování	Jiné (IROP, Výstavba pro obce, městský rozpočet)
Indikátor	Jedna investiční akce k přeměně rizikové lokality na základě veřejně projednaného urbanistického návrhu připravena k realizaci nebo realizována. Do přeměny veřejného prostoru bude zapojena veřejnost.
Náklady	80 000 Kč
Garant	Město Česká Kamenice

5.2 Zdraví a pečovatelská služba

Aktivity jsou zaměřeny na zlepšení zdravotní prevence klientů, posílení synergického efektu s terénními službami a celkové efektivity sociální práce.

Zvýšení informovanosti o sociálních službách, které lze využívat. Podpora při zvládnutí péče o vlastní osobu, zejména v oblasti hygieny, čistoty obydlí a zdravé výživy a pohybu, podpora při vyřizování osobních záležitostí a uplatňování oprávněných zájmů.

ZDRAVÍ A PEČOVATELSKÁ SLUŽBA	
Priorita	Zlepšit přístup klientů ke zdravotní péči a prevenci
Z1 Specifický cíl	Prostřednictvím zdravotního mediátora zprostředkovat nové registrace u lékařů primární zdravotní péče 10 osobám ročně, podpořit návštěvu za účelem všeobecné preventivní prohlídky (včetně edukace k důležitosti případné léčby a dodržování léčebného režimu) u 10 osob ročně.
Z1.1 Opatření	Bude zajištěna kapacita zdravotního mediátora s působností v České Kamenici
Z1.2 Opatření	Bude poskytnut zdravotnický materiál (náplasti, masti), potravinová pomoc a oblečení

Garant	Domov seniorů a pečovatelská služba Česká Kamenice, p.o.
Plánované náklady	11 192 000 Kč (včetně pečovatelské služby)
Zdroj financování	OPZ+
Indikátor	10 nových registrací u lékaře ročně
Priorita	Zvýšit kompetence vedoucí k udržitelnému zdravému životnímu stylu
Z2 Specifický cíl	Zvýšit do roku 2025 zdravotní gramotnost vedoucí ke změně chování ve prospěch zdravého životního stylu udržitelným způsobem u 50 osob
Z2.1 Opatření	Zdravotní mediátor ve spolupráci s relevantními aktéry zorganizuje participativní vzdělávací akce ke klíčovým tématům podpory zdraví a zdravého životního stylu pro minimálně 40 účastníků ročně.
Z2.2 Opatření	Zdravotní mediátor ve spolupráci s relevantními aktéry zorganizuje kurzy zdravého vaření ve vybraných domácnostech pro minimálně 20 účastníků ročně s časovou dotací 8 hodin hodin na klienta.
Zdroj financování	OPZ+
Indikátor	Zdravější životní styl prosazen u 50 osob / domácností
Náklady	11 192 000 Kč (včetně pečovatelské služby)
Priorita	Rozšířit nabídku terénních pečovatelských služeb klientům v sociálně vyloučených lokalitách.
Z3 Specifický cíl	Podpořit soběstačný život pomocí pečovatelské služby u 10 osob. Podpořit 20 osob službou obstarávání osobních záležitostí.
Z3.1 Opatření	Bude zpracována projektová žádost OPZ+ a zajištěno financování aktivit dvou pečovateli a jednoho sociálního pracovníka
Z4 Specifický cíl	Pečovatelská služba kontaktuje min. 40 osob ročně a informuje o systému sociálních služeb, o službách, které lze využívat (prvokontakt).
Z4.1 Opatření	Pečovatelská služba stanoví individuální plán péče u 10 osob
Z4.2 Opatření	Pečovatelská služba podpoří 20 osob ročně při vyřizování osobních záležitostí a uplatňování oprávněných zájmů
Zdroj financování	OPZ+
Indikátor	Podpořeno celkem 30 osob
Náklady	11 192 000 Kč (včetně zdravotního mediátora)
Garant	Domov seniorů a pečovatelská služba Česká Kamenice, p.o., (poskytuje pečovatelské služby potřebným bez omezení věku a zdravotní péči v pobytovém zařízení)

5.3 Zadluženost a terénní sociální práce

K dynamickému zlepšení poměrů v oblasti sociálního začleňování v České Kamenici nedojde, pokud nedojde k alespoň částečnému roztávání laviny nahromaděných dluhů 158 mil. Kč vymáhaných exekutory od místních občanů. V návrzích je zdůrazněn komplexní přístup vedoucí ke stabilizaci klienta se zapojením terénní sociální podpory, odborného poradenství a

zaměstnání. Řada opatření ze stávajícího plánu zůstává relevantní a účinná jsou opakována, jiná zůstávají, protože nebyla plněna. Pro město zůstává prioritou v rámci záměrů financovaných z OPZ+ zajistit a rozšířit místní dostupnost právního a dluhového poradenství včetně poradenství insolvenčního.

V rámci nových záměrů financovaných z IROP je pro město prioritou poskytnout odpovídající zázemí pro poskytování služeb terénních programů. Reaguje tak na vzniklou potřebu rozšíření a zkvalitnění podmínek pro poskytování služeb města v souvislosti s navýšením pracovníků sociálního odboru města. Vzdálenost některých sociálně vyloučených lokalit od centra města navíc vyžaduje nové logistické řešení pro kvalitní poskytování sociálních služeb.

ZADLUŽENOST A TERÉNNÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE	
Priorita	Zmírňování sociální zátěže z předluženosti
DT1 Specifický cíl	Do roku 2025 bude 55 spolupracujících dlužníků schopno prioritizovat úhrady poplatků a pohledávek
DT1.1. Opatření	Sociální pracovníci u svých klientů sledují schopnost prioritizovat úhrady poplatků a pohledávek
Garant	Město, příspěvkové organizace města, NNO
DT2 Specifický cíl	Do roku 2025 s podporou sociální práce stabilizovat u minimálně 10 klientů příjmy jejich domácností získáním pracovního místa (včetně APK). Minimálně 30 klientů podpořit cílenou pomocí s plánováním rozpočtu domácností.
DT2.1 Opatření	Sociální pracovníci u svých klientů zmírňují bariéry pro vstup na trh práce prostřednictvím motivace klientů, spolupráce se zaměstnavateli, využívání nástrojů pro odhad příjmů
DT2.2 Opatření	Město napomáhá zaměstnávat občany s exekuční zátěží formou veřejně prospěšných prací a společensky účelných pracovních míst
DT2.3. Opatření	Sociální pracovníci v rámci prioritizace pohledávek vyhodnocují se spolupracujícími dlužníky jejich finanční situaci a hledají nástroje pro stabilizaci jejich rozpočtů.
Garant	Město, příspěvkové organizace města, NNO
DT3. Specifický cíl	Samospráva města uskutečňuje koncepční kroky ke snížení zadluženosti občanů
DT3.1 Opatření	Od roku 2025 bude 2x ročně samospráva vyhodnocovat vývoj stavu pohledávek vůči městu
DT3.2 Opatření	Vznikne metodika pro postup vůči dlužníkům a sjednání dohody o mimosoudním vypořádání dluhu (případně odpuštění penále)
DT3.3 Opatření	V rámci metodiky bude uplatněn specifický postup vůči občanům – klientům dluhové poradenství města
DT3.4 Opatření	Proces vymáhání dluhů městem neprohlubuje zadluženost svých občanů.

DT3.5 Opatření	Město realizuje pilotáž metodiky 1.3.2. v praxi a po uplynutí jednoho roku vyhodnotí a zapracuje případné úpravy.
Garant	Město, příspěvkové organizace města, NNO
Priorita	Aktivizovat občany města k řešení jejich dluhové zátěže
DT4. Specifický cíl	Počínaje rokem 2023 svou předluženost řeší 20 nových klientů ročně
DT4.1 Opatření	Terénní pracovníci města a poskytovatelé sociálních služeb budou průběžně identifikovat klienty s dluhovými problémy a motivovat je k rozšíření spolupráce o dluhové poradenství.
DT4.2 Opatření	Sociální pracovníci města a poskytovatelé sociálních služeb budou motivovat své klienty k vyjednání úhrady jejich závazků (pohledávek) mimosoudní formou.
DT4.3 Opatření	U 5 klientů ročně bude zprostředkováno právní poradenství nebo zastoupení s ohledem na uplatnění jejich práv souvisícími s dluhy.
DT4.4 Opatření	Město průběžně srozumitelně informuje občany o nových pravidlech týkajících se úhrady pohledávek vůči městu, změny výše poplatku za svoz komunálního odpadu, místních poplatcích a nájemného.
DT4.5 Opatření	Od roku 2023 město a její příspěvkové organizace zprostředkují zaměstnaným na VPP (SÚPM) nadstandardní balíček služeb napomáhající k udržení pracovního místa (sociální, odborné sociální, dluhové, právní poradenství, oddlužení, zdravotní mediaci apod.)
DT4.6 Opatření	Pokračuje osvěta v oblasti dluhů prostřednictvím článků v Českokamenických novinách, na facebookových stránkách města (1x měsíčně)
Garant	Město, příspěvkové organizace města, NNO
Plánované náklady	19 454 520 Kč (včetně APK)
Zdroj financování	OPZ+
Priorita	Vybudování a zkvalitnění zázemí pro terénní pracovníky.
DT5 Specifický cíl	Do roku 2025 bude zrekonstruován prostor pro terénní pracovníky tak, aby poskytoval kvalitní zázemí pro výkon jejich práce.
DT5.1 Opatření	Bude vyhrazen a zrekonstruován prostor pro terénní pracovníky v budově MěÚ Česká Kamenice.
DT6 Specifický cíl	Od roku 2024 mohou terénní pracovníci využívat služební automobil.
DT6.1 Opatření	Od roku 2024 bude terénním pracovníkům pořízen služební automobil.
Garant	Město, příspěvkové organizace města
Plánované náklady	10 500 000 Kč (týká se spec. cílů DT5+DT6)
Zdroj financování	IROP či jiné zdroje

5.4 Bydlení

Ve městě se nedostávají desítky bytů k uspokojení poptávky po bydlení. Zvláště diskriminováni jsou sociálně nejslabší občané, jejichž podmínky bydlení jsou místy šokující, nedůstojné a nepřijatelné. Poté, co byly posíleny metodiky pro sociální práci v oblasti bydlení, návrhy v oblasti bydlení směřují k razantnějšímu obratu k lepšímu v oblasti bydlení s mobilizací prostředků OPZ+, IROP a programů Státního fondu pro podporu investic v úzké pracovní součinnosti mezi vedením města, stavebním úřadem a Agenturou.

Cílem je posílit dialog města s vlastníky zanedbaných nemovitostí v sociálně vyloučených lokalitách, a tam, kde dialog nebude možný, plně využívat možnosti stavebního zákona v rámci správních postupů. Je třeba také prosazovat standardní nájemní podmínky a skoncovat s posledními případy měsíčního dodatkování nájemních smluv ve městě.

Průlomovým projektem bude aktivita zabydlování, kterou plánuje realizovat Oblastní Charita Česká Kamenice v úzké součinnosti s vedením města. Zároveň je třeba rozběhnout stavební a rekonstrukční programy pro dostatek bytových kapacit pro uspokojení potřeb osob v cílové skupině ETHOS ale i dalších skupin osob v rámci vymezení připravovaného zákona o dostupném bydlení (potřebné profese apod.). Bude třeba podpořit nejen městské ale i soukromé iniciativy odvíjející se v součinnosti s městem.

BYDLENÍ	
Priorita	Zajistit standardní bydlení osobám z cílové skupiny ETHOS
B1 Specifický cíl	10 domácností bude zabydleno v městských a soukromých bytech
B1.1 Opatření	Bude podepsána Dohoda o spolupráci při realizaci projektu zabydlování OPZ+ mezi Oblastní Charitou Česká Kamenice a městem Česká Kamenice.
B1.2 Opatření	Vznikne multidisciplinární odborný tým k identifikaci osob/domácností ohrožených ztrátou bydlení, tvorbě podpůrné sítě, sociální podpoře při zabydlování
B1.3 Opatření	Vznikne monitorovací systém pro včasné podchycení přechodu osob z institucí do bydlení
B1.4 Opatření	Budou uplatněny nástroje pro podporu sousedského soužití, svépomoci a participativních forem podpory bydlení
Zdroj financování	OPZ+
Indikátor	Celkový počet účastníků 40 Využívání podpořených služeb 10 domácností Nové nebo inovované sociální služby týkající se bydlení
Náklady	13 884 382 Kč
Gestor	NNO
Priorita	Majitelé zanedbaných objektů v SVL investují do nutných oprav zanedbaného technického stavu

B2 Specifický cíl	V minimálně 3 objektech SVL dojde do roku 2025 k odstranění závažných stavebně technických závad s vlivem na bezpečí a hygienu užívání k bydlení
B2.1 Opatření	Město vyvine nejlepší úsilí k tomu, aby proběhly stavebně technické prověrky budov k odhalení závažných poruch konstrukcí a technologického zařízení budov v součinnosti mezi městem a majiteli
B2.2 Opatření	Město vyvine nejlepší úsilí k tomu, aby byly dohodnuty plány oprav a náprav závažných stavebně technických poruch, zahájena projektová příprava, zahájeny práce.
Zdroj financování	Město, soukromé zdroje
Indikátor	Jednání města s vlastníky min. 3 objektů, případné dohody, projektové přípravy, stavební úpravy a rekonstrukce v 3 objektech.
Náklady	Město (stavebně technické prověrky), soukromí investoři
Gestor	Město Česká Kamenice
B3 Specifický cíl	Majitelé 3 objektů SVL do roku 2025 investují do modernizace technického zařízení budov a upraví nájemní modely
B3.1 Opatření	Město vyvine nejlepší úsilí k tomu, aby byly dohodnuty záměry stavebních úprav pro uvedení stavu bytových jednotek do základního standardu v souladu s příslušnými vyhláškami a místními zvyklostmi. Město poskytne součinnost spolupracujícím majitelům na případných navazujících úpravách sousedících veřejných prostranství.
B3.2 Opatření	Město vyvine nejlepší úsilí k tomu, aby majitelé pronajímaných objektů v SVL odstranili výpovědní a případně další diskriminační ustanovení z nájemních smluv. Město a NNO poskytnou součinnost spolupracujícím majitelům v podobě sociální podpory nájemníků.
Zdroj financování	Město, soukromé zdroje
Indikátor	Počet bytů v běžném základním standardu, počet upravených nájemních smluv mezi nájemci a vlastníky domů
Garant	Město
Priorita	Roste počet nových bytů pro samostatné bydlení seniorů a potřebných rodin
B.5 Specifický cíl	V roce 2023 zahájit výstavbu 14 bytových jednotek KODUS 1 a v roce 2025 zahájit výstavbu 14 bytových jednotek KODUS 2.
B5.1 Opatření	Město vyvine nejlepší úsilí k zajištění financování a zahájení výstavby.
Plánované náklady	80 000 000 Kč
Zdroj financování	Město, IROP
Garant	Město
Priorita	Počet vyloučených lokalit se snižuje
B.4 Specifický cíl	Do roku 2025 revitalizovat alespoň jednu vyloučenou lokalitu a jedno zanedbané veřejné prostranství
B4.1 Opatření	Město vyvine nejlepší úsilí k odkupu vybraných objektů ve vyloučených lokalitách a k zajištění financování odkupu a oprav.
B4.2 Opatření	Město vyvine nejlepší úsilí k revitalizaci zanedbaných veřejných prostranství.

Plánované náklady	40 000 000 Kč
Zdroj financování	Město, SFPI, IROP
Garant	Město
B4.3. Opatření	Majitel objektu Pivovarská 2 vyvine nejlepší úsilí k tomu, aby rekonstruoval objekt pro smíšené bydlení v součinnosti s městem.
Zdroj financování	Soukromé, IROP
Garant	Revitalizace bydlení, s.r.o.
Plánované náklady	30 000 000 Kč

5.5 Rodina, děti a volný čas

V České Kamenici lze navázat na úspěchy v zapojování sociálně znevýhodněných dětí v nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež, kde mohou zažívat pocit úspěchu v bezpečném prostředí, při objevování výtvarných talentů a pohybově nadaných dětí. Jsou dány především osobním nasazením pracovníků škola a organizací, nadstandardní komunikací s rodiči. Zásadním opatřením bude změna realizátora služby NZDM s novými důrazy - rozšíření doby poskytování i na dopolední hodiny, rozšíření cílových skupin např. na znevýhodněné předškoláky, děti uprchlíků, možnost různých aktivit pro rozdílné věkové kategorie v jednu dobu. Intenzivní sociální práce s výrazně větší skupinou dětí a mládeže umožní efektivnější prevenci sociálně patologických jevů, zlepšení kvality života dětí a mládeže a jejich lepší orientaci v jejich sociálním prostředí. Naplánováno je rovněž rozšíření a modernizace prostor NZDM.

Bariéry představují rodičovská apatie a nepochopení resp. zaneprázdněnost zajišťováním základních existenčních předpokladů, finance, nedostatečná informovanost a nízká důvěra v cizí prostředí. V oblasti volného času sehrává negativní roli místy přetrvávající rasismus, snadná dostupnost drog a špatná dopravní dostupnost (týká se zejména Kerhartic).

Podporu rodin bude zajišťovat sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi, bude udržen a posílen princip kolektivního odborného posuzování náročných případů (case managementu). Volného času dětí a mládeže se dotkne rozšíření nabídky hřišť a důraz na propojenost aktivit škol, Centra pro děti a mládež a nízkoprahového klubu.

RODINA, DĚTI A VOLNÝ ČAS	
Priorita	Zvýšit počet dětí a mládeže trávící volný čas podnětným způsobem
R1 Obecný cíl	Do roku 2025 zvýšit atraktivitu a dostupnost volnočasových aktivit a zapojit do nich 60 dětí a dorostenců ze znevýhodněného sociálního prostředí
R1.1 Specifický cíl	Vybudovat dně nová a revitalizovat jedno stávající dětské hřiště
R1.1.1 Opatření	Provedení průzkumu v roce 2022 pro zjištění atraktivitu volnočasových aktivit a vztahu a asociací dětí a mládeže k různým místům v České Kamenici mezi studenty ZŠ T.G.M, Speciální ZŠ a PŠ Česká Kamenice a v terénu.
R1.1.2. Opatření	Projekty navržených hřišť ve fázi studie budou představeny dětem a učitelům na školách v rámci participativní metody.
R1.1.3. Opatření	Zřízení legální grafitti zdi
Zdroj financování	Městský rozpočet s příspěvím grantů
Indikátor	2 výstupy průzkumu, 3 projednané studie na hřiště, jedna vyhláška (grafitti zeď). 2 nová hřiště, 1 opravené, 1 grafitti zeď.
Náklady	2 900 000 Kč (předpoklad bike park, nový parkur, oprava hřiště Kerhartice)
R2 Obecný cíl	Od roku 2023 rozšířit a zkvalitnit aktivity NZDM
R2.1 Specifický cíl	Rozšířit nabídku služeb NZDM pro 45 klientů různých věkových skupin
R2.1.1 Opatření	Zajistit kompetentní obsazení 3,5 pracovních úvazků a 0,5 úvazku pro terapeutickou péči. Zavést dopolední a odpolední provoz pro odlišné věkové skupiny.
R2.1.2. Opatření	Posilovat celoměstský dosah aktivit NZDM. Propojovat aktivity a realizovat společné programy a aktivity NZDM a ZŠ T. G. Masaryka a Centra pro děti a mládež (CDM). Zapojovat dobrovolníky z CDM do aktivit v NZDM pro přirozené propojení organizovaného a neorganizovaného trávení volného času.
R2.1.3 Opatření	Rozšířit zájmové a pobytové, poznávací a terapeutické aktivity NZDM, najít partnerství s obdobným německým klubem s pomocí Česko německého fondu budoucnosti, rozvinout společné aktivity.
R2.1.4. Opatření	Pořádat motivační besedy s inspirujícími osobnostmi, exkurze do podniků pro klienty NZDM, mládež a mladé dospělé. Do konce roku 2025 proběhnou alespoň 3 tyto akce pro celkem 40 účastníků
Garant	NNO
Finanční náklady	12 763 360 Kč
Indikátor	40 klientů
Zdroj financování	OPZ+

R2.1.5. Opatření	Realizovat stavební úpravy stávajících prostor NZDM, rozšířit a modernizovat prostory klubu v roce 2024
Garant	město
Finanční náklady	12 000 000 Kč
Zdroj financování	85% IROP
R3.1 Specifický cíl	Stabilizovat situaci v oblasti duševního zdraví a v oblasti rizikového způsobu chování u 60 dětí a mladistvých v České Kamenici formou podpory odborných pracovníků.
R3.1.1 Opatření	Stabilizovat duševního zdraví u 30 dětí a mladistvých v České Kamenici.
R3.1.2 Opatření	Podpora 30 dětí a mladých lidí z České Kamenice sociálním pedagogem - casemanagerem.
R3.1.3 Opatření	Podpora, zlepšení postojů a zvýšení informovanosti u 30 dětí, či mladých lidí v oblasti užívání návykových látek.
Garant	NNO
Finanční náklady	1 100 000 Kč
Zdroj financování	OPZ+
R3 Obecný cíl	Posílit schopnost rodin vést děti k životním aspiracím
R 3.1 Specifický cíl	Do roku 2025 posílit kompetence rodičů v oblasti školní přípravy dětí, účasti v kroužcích a NZDM, a řízení domácnosti a plánování alespoň u 15 rodin prostřednictvím sociální práce
R.3.1.1. Opatření	Udržet kapacitu sociální aktivizační služby pro rodiny s dětmi na dva poloviční úvazky. Do konce roku 2025 se dostane intenzivní podpory minimálně 15 rodinám.
Garant	NNO
Finanční náklady	n.a.
Indikátor	15 podpořených rodin
Zdroj financování	Kraj (základní síť Ústeckého kraje do 45 minut dosahu)
R4 Obecný cíl	Posílit prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání
R4.1 Specifický cíl	Posílením prevence do roku 2025 docílit snížení předčasných odchodů ze základního vzdělání z 2 - 4 dětí ročně na 0 – 1 dítě ročně.
R.4.1.1. Opatření	Ustanovit oddělenou školskou komisi rady města. Koordinovat náročné případy za účasti všech aktérů počínaje předškolní péčí s využitím case managementu.
Garant	Město, školy
Finanční náklady	nejsou
Indikátor	0 – 1 dítě ročně nedokončí základní školní docházku
R.4.1.2. Opatření	Budou vytvořeny systematické doučovací programy s cílem předcházení rizika umístování dětí do speciálních škol, nebo předčasného odchodu ze vzdělávání
Garant	Město, školy, NNO
Finanční náklady	650 000 Kč

Indikátor	0 – 1 dítě ročně nedokončí základní školní docházku (snížení školní neúspěšnosti)
Zdroj financování	Jiné zdroje (programy MŠ)
R.4.1.3. Opatření	Dětem s nedostatečným zázemím pro vzdělávání v rodinném prostředí budou zajištěny podmínky pro přiměřené vzdělávání
Garant	NNO (NZDM)
Finanční náklady	nejsou
Indikátor	u 4 dětí dojde do roku 2025 ke zvýšení školní úspěšnosti (zlepšení docházky, zlepšení školní přípravy)

6 Implementační část

V implementační části jsou definovány role jednotlivých aktérů při realizaci plánu sociálního začleňování (PSZ). Po schválení plánu zastupitelstvem města bude zahájena implementační fáze, která bude koordinována na pracovních skupinách a monitorována a vyhodnocována v rámci lokálního partnerství.

Níže je zpracována řídicí struktura implementačního týmu, nastavení procesů podléhajících implementaci PSZ jako je sledování a vyhodnocování změn, monitoring dopadů PSZ, monitoring plnění systémových opatření a nastavení řídicích, analýza a nastavení řízení rizik a přehled projektových záměrů se záměrem čerpání z výzev v KPSV 2021+.

Řídicím hlediskem při praktickém uvádění v život je porozumění s vedením města a členy lokálního partnerství, že rozhodující je dosahování udržitelných výsledků a že administrativní zátěž bude omezena na nezbytné minimum.

6.1 Analýza a řízení rizik

Cílem analýzy rizik je identifikace a vyhodnocení veškerých potenciálních faktorů, které mohou negativně ovlivnit účinnost a dopady navrhovaných opatření. Na základě této identifikace lze navrhnout opatření, která tato rizika omezí nebo vyloučí. Pro účely této identifikace byly využity konzultace se členy lokálního partnerství v České Kamenici, vyhodnocení zkušeností a výstupy z evaluace.

Po identifikaci rizik došlo ke stanovení jejich významnosti a pravděpodobnosti výskytu. Na základě těchto úvah mohla být stanovena opatření pro eliminaci rizik a nastavení organizační struktury a procesů pro řízení rizik.

č.	Riziko se vztahuje k opatření PSZ	Riziko	Pravděpodobnost	Intenzita dopadu ⁶³	Eliminace
1	obecné riziko	Neochota obyvatel Česká Kamenice/klientů participovat na opatřeních PSZ	nízká-střední	velmi vysoká	Realizační a implementační týmy zvyšují pocit partnerství a sounáležitosti v komunitě prostřednictvím participativních metod práce s veřejností. Individuální práce s klienty je poskytována s důrazem na způsoby motivace klienta.

⁶³ 1 – velmi nízká pravděpodobnost výskytu/ intenzita dopadu, 2 – nízká pravděpodobnost výskytu/ intenzita dopadu, 3 – střední pravděpodobnost výskytu/ intenzita dopadu, 4 – vysoká pravděpodobnost výskytu/ intenzita dopadu, 5 – velmi vysoká pravděpodobnost výskytu/ intenzita dopadu

2	obecné riziko	Stigmatizace klientů poskytovaných služeb vč. stigma zadlužení	střední	vysoká	Realizační a implementační týmy se podílejí na destigmatizaci poskytované služby prostřednictvím osvěty a diskuzí s veřejností a šetrného přístupu ke klientům a jeho okolí.
3	obecné riziko	Personální neobsazení nových pozic	nízká	vysoká	Realizátor opatření využívá veškerých dosažitelných zdrojů (vnitřních, vnějších) pro obsazení pracovních pozic a vede kroky k udržení obsazených pozic.
4	obecné riziko	Fluktuace lokálních konzultantů Agentury	střední	střední	V případě změny LK klade důraz na postupné předání agendy s ohledem na její komplexnost a vnitřní vztahy mezi aktéry.
5	obecné riziko	Zrušení činnosti Agentury z důvodu systémových změn	nízká	vysoká	Agentura klade důraz na včasné informování partnerů o změnách v její činnosti. Agentura prostřednictvím LK dbá na postupný převod své koordinační úlohy na územní celek.
6	obecné riziko	Výrazné opoždění výzev ze strukturálních fondů a národních zdrojů	nízká	velmi vysoká	Agentura včasně informuje partnery o změnách ve vyhlášení výzev a poskytuje informace o jiných zdrojích.

6.2 Řídící struktura implementace

Přehled zmiňuje role a odpovědnosti jednotlivých osob a subjektů v návaznosti na činnost lokálního partnerství jiných samosprávných či poradních orgánů města a odkazuje na procesy monitoringu výsledků a sledování a vyhodnocování změn PSZ.

<i>Členové pracovní skupiny</i>	<i>Role</i>	<i>Odpovědnost</i>	<i>Výstup</i>	<i>V návaznosti</i>
Zástupce města Česká Kamenice	zastupuje město	Stvrzuje svým podpisem oficiální dokument, zajišťuje oficiální korespondenci a formální jednání k nastavení a řízení spolupráce.	MOS s příslušnými přílohami (Popis o spolupráci, Statut a Jednací řád LP) – stvrzen podpisem	Schválení lokálním partnerstvím a zastupitelstvem města.
			PSZ a jeho revidované verze – stvrzen podpisem	
Pověřený zástupce města pro sociální začleňování	zástupce města a kontaktní osoba pro spolupráci města a Agentury	Nastavení průběhu a výsledků spolupráce města s Agenturou. Předkládá materiály k projednání v orgánech územního celku, odpovídá za realizaci Popisu spolupráce, PSZ a lokálního partnerství.	MoS s příslušnými přílohami (Popis o spolupráci) – koordinace schválení dokumentu v kompetentním orgánu města	Schválení lokálním partnerstvím a zastupitelstvem města.
			PSZ a jeho revidované verze - koordinace schválení dokumentu v kompetentním orgánu města	
			Vyhodnocení a revize PSZ. Vyhodnocení spolupráce města s Agenturou.	Lokální konzultant a pověřený zástupce města 1x ročně.
			Sledování realizací systémových opatření a případné návrhy jejich změn.	Zprávy o realizaci opatření.
Manažer sociálního začleňování (SZ)	výkonný pracovník územního celku a kontaktní osoba ve spolupráci územního celku a Agentury	Zajišťuje koordinaci a činnost partnerství, součinnost orgánů složek územního celku, dokumentaci procesu, přípravu výstupů a spolupráci územního celku a Agentury.	MoS s příslušnými přílohami (Popis o spolupráci, Statut a Jednací řád LP) – koordinace schválení dokumentu v kompetentním orgánu územního celku	Schválení lokálním partnerstvím, zastupitelstvem města.
			PSZ a jeho revidované verze - koordinace schválení dokumentu v kompetentním orgánu územního celku	
			Vyhodnocení a revize PSZ. Vyhodnocení spolupráce územního celku s Agenturou.	Lokální konzultant a manažer, 1x ročně.
			Sledování realizací systémových opatření (na úrovni územního celku i mimo něj) a příp. navržení jejich změn.	Zprávy o realizaci opatření pro lokální partnerství
Lokální partnerství – členové (vč. pracovní skupiny)	podílejí se na sociálním začleňování v místě	Participují na činnostech a výstupech spolupráce územního celku s Agenturou. Mapuje vývoj sociální situace územního celku a potřeb sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených obyvatel žijících na území územního celku.	Vyhodnocení a revize PSZ.	Vyhodnocení spolupráce partnerství s Agenturou 1krát ročně.
			Schválení MoS a jeho příloh.	Schválení lokálním partnerstvím, radou města a zastupitelstvem města.
			Jednání lokálního partnerství.	min. 1x ročně vč. pořizení zápisu z jednání.

			Monitorování realizace projektů včetně harmonizace vzájemné spolupráce a součinnosti na celoměstské úrovni.	Ve spolupráci s Agenturou.
Realizátoři projektů	implementují politiku sociálního začleňování ve městě	Administrativní, finanční a věcná realizace projektů.	Zpracování projektových záměrů implementující PSZ	
			Monitoring realizovaných projektů	průběžné, informování lokálního partnerství
Veřejnost	občané České Kamenice	Vyjadřují se k plánování a realizaci aktivit PSZ. Participují na jednotlivých činnostech v průběhu spolupráce města s Agenturou.	Veřejné setkání, Českokamenické noviny	
Odbor pro sociální začleňování MMR (Agentura)	podporuje územní samosprávu v procesu sociálního začleňování	Zajišťuje metodickou, odbornou a implementační podporu územnímu celku pro plnění cílů plánu. Podporuje město a jeho aktéry při přístupu k fondům EU. Propojuje subjekty na místní úrovni.	Vyhodnocení a revize PSZ.	Vyhodnocení spolupráce územního celku s Agenturou.
			Zpráva o naplňování PSZ/PSZ a Popisu spolupráce	1krát ročně, k předložení na vědomí Zastupitelstvu města.
			Zajišťuje odborné pracovníky pro obsahovou náplň Lokálního partnerství dle potřeby a zájmu. (Odborné pracovníky podporující strategické plánování a řídicí procesy, zajišťující expertní podporu v tematických oblastech SZ a výzkumné a evaluační činnosti.)	
			Monitoruje realizaci projektů vč. harmonizace čerpání.	Ve spolupráci s projektovými aktéry
			Poskytuje městským aktérům projektové poradenství, metodickou a odbornou podporu prostřednictvím lokálního konzultanta, odborných poradců, zpracovává evaluaci.	

6.3 Sledování a vyhodnocování

Sledování (monitoring) realizace předkládaného plánu bude probíhat průběžně, primární platformou bude příslušná pracovní skupina PSZ, přičemž proces koordinují ve vzájemné spolupráci manažer sociálního začleňování a lokální konzultant. Pracovní skupiny jsou svolávány dle potřeby. Na základě vyhodnocení změn a vývoje v lokalitě mohou členové pracovních skupin navrhnout doplnění opatření či specifických cílů PSZ.

Po ukončení spolupráce města s Agenturou proběhne závěrečné vyhodnocení (evaluace), které zahrne kvalitativní a kvantitativní průzkum dopadů opatření PSZ. Evaluační zpráva bude zveřejněna.

6.4 Financování plánu

V následujícím přehledu je zpracován předpokládaný rozpočet realizace jednotlivých opatření a přehled zdrojů čerpání.

Realizátor projektu (tentativní)	Projekt	Zaměření	Lokalita	Trvání	Rozpočet (Kč)	Operační program	Prioritní osa	Specifický cíl
Město Česká Kamenice	Posílení terénních služeb, dluhového poradenství a bezpečnosti	Podpora sociálního začlenění prostřednictvím nové sociální služby prevence Terénní programy, zlepšení ekonomické stability klientů prostřednictvím podpory dluhového poradenství (mimo režim sociální služby) a zvýšení bezpečnosti ve městě formou asistentů prevence	Česká Kamenice	3 roky	19 454 520	OPZ+	2	2.1
Domov pro seniory a pečovatelská služba, p.o.	Rozšíření pečovatelské služby a zdravotní mediace	Zavedení služby mediace ve zdraví s cílem zvyšování dostupnosti zdravotní péče a zlepšení zdraví sociálně vyloučených osob. Rozšíření dostupnosti sociální služby Pečovatelská služba.	Česká Kamenice	3 roky	11 192 000	OPZ+	2	2.1
Oblastní charita Česká Kamenice	Nizkoprahový klub pro děti a mládež	Převzetí služby novým provozovatelem, rozšíření času poskytování sociální služby, rozšíření cílových skupin, klubových aktivit výchovně vzdělávacího a volnočasového charakteru pro děti a dospívající od předškolního věku.	Česká Kamenice	3 roky	12 763 360	OPZ+	2	2.1
Oblastní charita Česká Kamenice	Služby zabydlování	Terénní tým pro vyhledávání osob ohrožených ztrátou bydlení, hledání komplexních řešení, spolupráce s městem a soukromými majiteli bytů. Spolupráce s institucemi a podpora osob při hledání možností následného bydlení. Intenzivní individuální práce v rámci sousedství. Hledání běžných forem bydlení bez vytváření nových vyloučených lokalit a kumulace sociálně patologických jevů. Vyhledávání, vyjednávání s různými aktéry vlastníci nemovitosti ve městě.	Česká Kamenice	3 roky	13 884 000	OPZ+	2	2.1
Celkem OPZ+					57 293 880			
Město Česká Kamenice	Stavební úpravy	Realizovat stavební úpravy stávajících prostor NZDM, rozšířit a modernizovat prostory klubu v roce 2024.	Česká Kamenice	5 let	12 000 000	IROP	4	4.2

	stávajících prostor NZDM							
Město Česká Kamenice	Rekonstrukce prostor pro terénní pracovníky tak, aby poskytoval kvalitní zázemí pro výkon jejich práce.		Česká Kamenice	5 let	9 000 000	IROP/ jiné zdroje	4	4.2
	Od roku 2024 mohou terénní pracovníci využívat služební automobil.				1 500 000			
Celkem IROP					22 500 000			

Příloha č. 1: Analýzy příčin tematických oblastí SPSZ 2020

Schéma č.1: Strom příčin problémů v oblasti zadluženosti

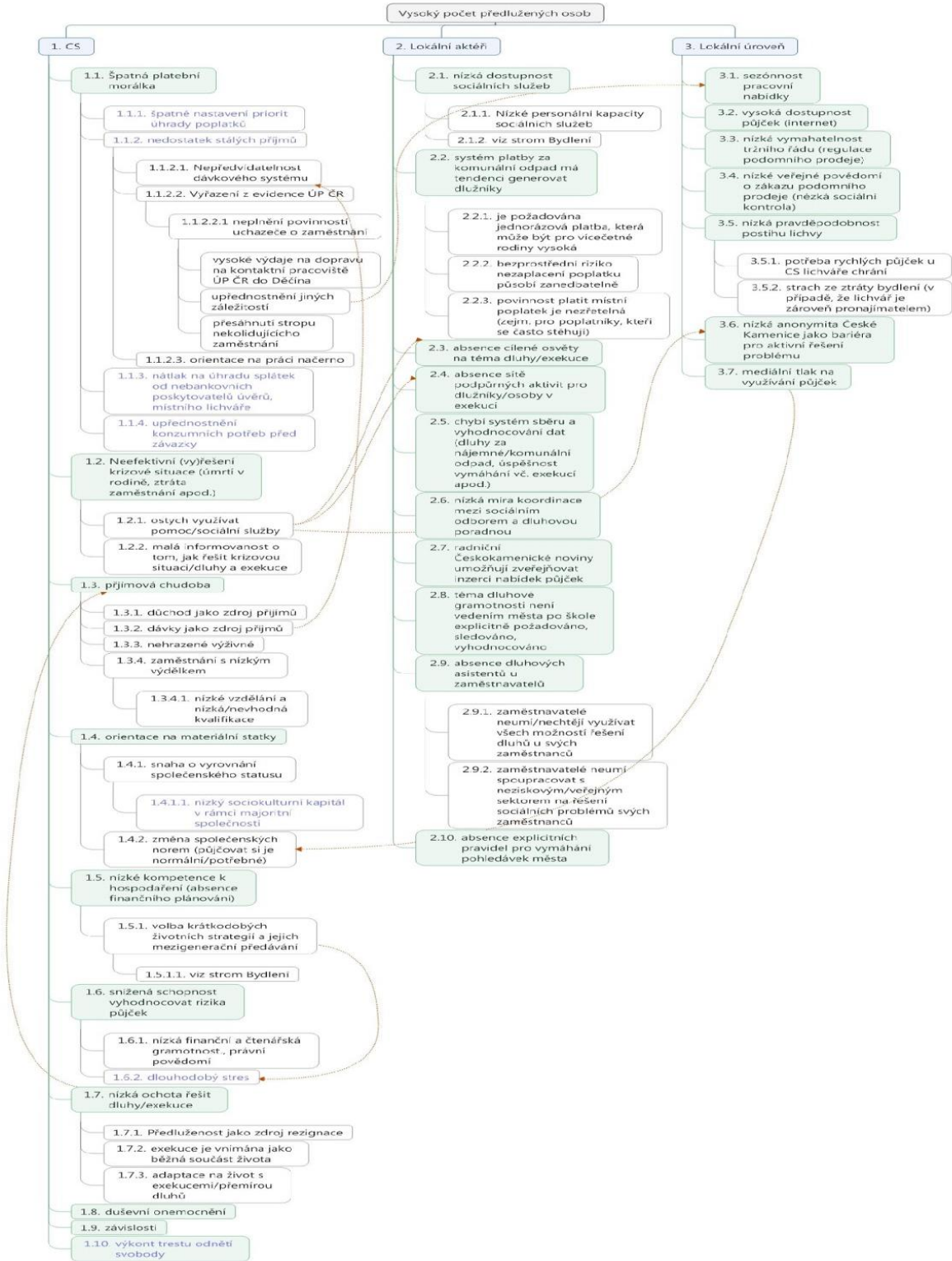

Schéma č.2: Strom problémů a příčin v oblasti bydlení

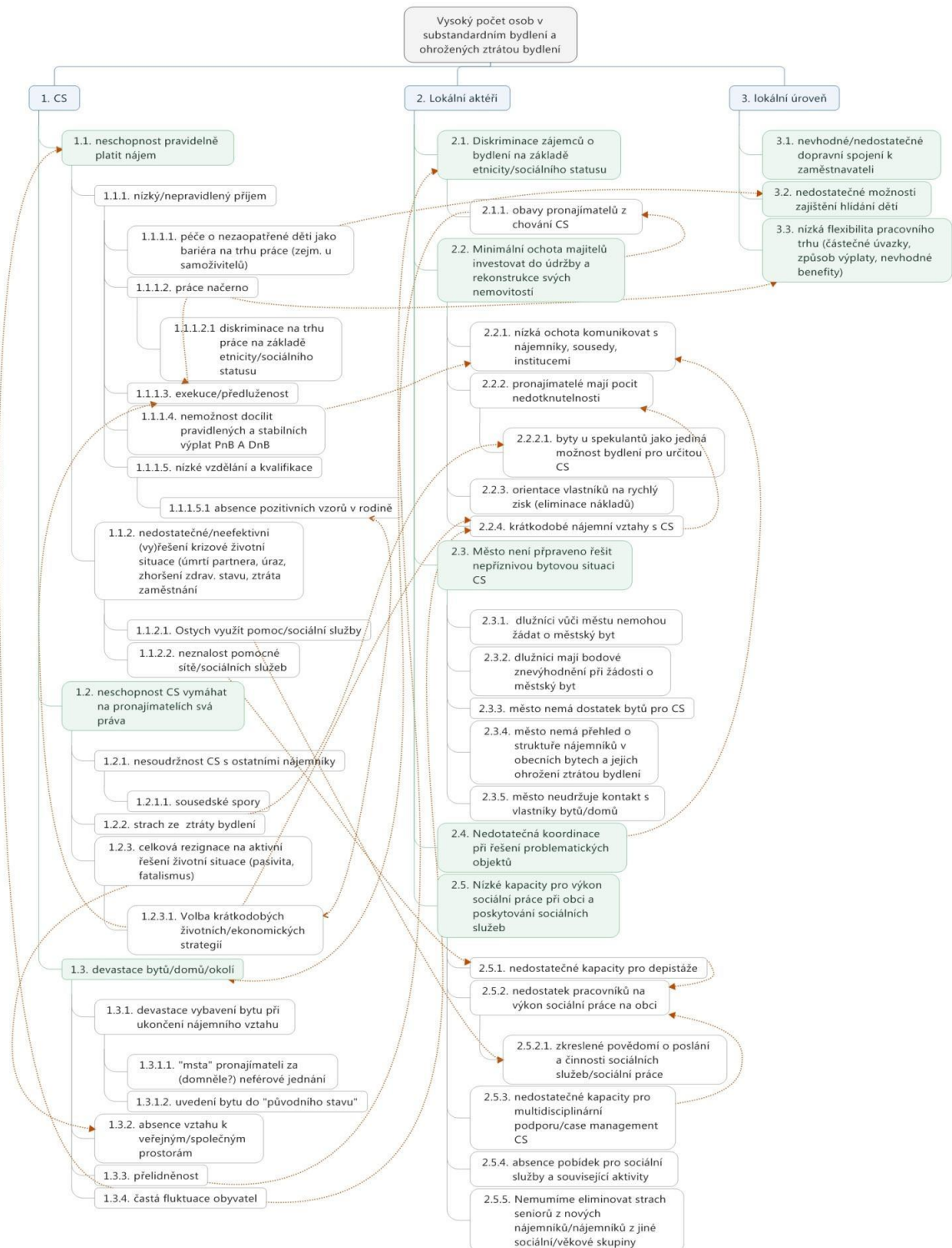
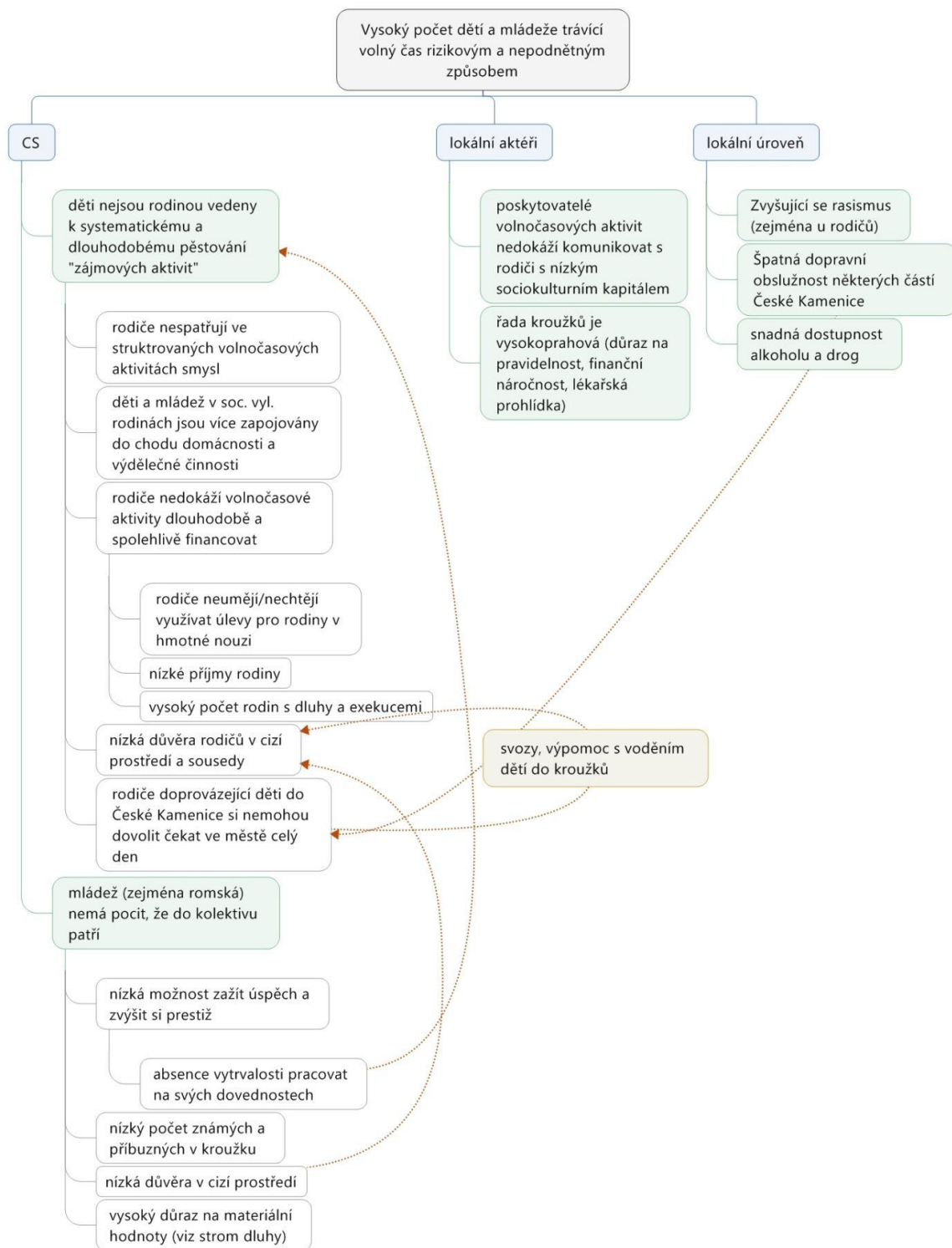

Schéma č.3: Strom problémů a příčin v oblasti rodiny a volného času

Město Česká Kamenice

U S N E S E N Í

14. Zastupitelstva města

konaného dne 4. 9. 2024

číslo usnesení 373/14/ZM/2024/Veřejný

Revize Plánu sociálního začleňování

I. Zastupitelstvo města schválilo

revizi dokumentu Plán sociálního začleňování Česká Kamenice 2022 – 2025.

Mgr. Jan Papajanovský
starosta

Město Česká **2** Kamenice

-19-

Příloha specifické části Metodiky koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ č. 14

VYJÁDŘENÍ ODBORU PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ (AGENTURA) MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR K PLÁNU SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ A JEHO REVIZI

Žadatel o vyjádření stanoviska (územní celek): **Město Česká Kamenice**

Revize Plánu sociálního začleňování (revize PSZ) schválena dne: **4.9.2024**

Kritérium	Komentář
Návaznost PSZ na předchozí strategické dokumenty (jejich účinnost/úspěšnost)	<p><i>Evaluační zpráva (2021) pracuje se všemi dopady implementace opatření ze SPSZ 2020-2022 ale zaměřuje se převážně na tematickou oblast dluhy:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Snížení zadluženosti obyvatel SVL,• Zvýšení finanční kompetence osob ze SVL <p><i>Došlo k posílení kapacit především v oblasti dluhového poradenství, prevence ztráty bydlení a case managementu. Více než 120 klientů bylo podpořeno při prioritizaci pohledávek. Bylo zpracováno více než 20 insolvenčních návrhů. Dluhová a finanční gramotnost a právní povědomí bylo zvýšeno u více než 50 osob. Na zlepšování stavu v oblasti zadluženosti obyvatel se v průběhu implementace SPSZ různou měrou podílely 3 pracovnice městského projektu a 2 pracovníci NNO. Pokročila metodika práce – byla zpracována pravidla pro jednotný postup vůči dlužníkům ve městě.</i></p> <p><i>V dalších tématech se za dobu implementace SPSZ podařilo rozšířit služby pro konkrétní cílové skupiny – především mládeže v nízkoprahovém zařízení Sklep. Nájemní smlouvu v městských bytech získaly 3 domácnosti v tíživé situaci. Byl ustaven krizový byt v rámci úpravy pravidel pro přidělování městských bytů.</i></p> <p><i>Místní aktéři problematiku řeší a mají oporu v politické reprezentaci města. Jsou odborně kompetentní, odbornost si průběžně zvyšují, aktivně participují na pracovních skupinách, případových studiích (case managementu) a navzájem sdílí dobré praxe na celoměstské úrovni. Byly zahájeny konzultace s majiteli problematických domů, pokročila jednání o odkupu některých z nich městem.</i></p>

Příloha specifické části Metodiky koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ č. 14

Kritérium	Komentář
	<p><i>V předchozím období se nepodařilo zajistit rozšíření nabídky bydlení pro domácnosti v problematických domech.</i></p> <p><i>Plán sociálního začleňování 2022 – 2025 navazuje na předchozí Strategický plán sociálního začleňování především v oblastech bydlení (akcelerace zabydlování domácností z cílové skupiny do 10 bytů v součinnosti s městem a vznik kontaktního místa pro bydlení).</i></p> <p><i>V zadluženosti navazuje na aktivity snižující zadlužení formou posílení kapacit pro dostupné dluhové poradenství.</i></p> <p><i>V oblasti bezpečnosti rozšiřuje kapacity asistentů prevence kriminality. V oblasti dětí a volnočasových aktivit klade důraz na prohloubení spolupráce mezi školou a NZDM.</i></p> <p>Revize Plánu sociálního začleňování byla provedena za účelem efektivnějšího nastavení implementace projektu NZDM a k naplňování potřeb cílové skupiny prostřednictvím nových fakultativních služeb NZDM.</p> <p><i>V rámci revize došlo k doplnění dat a navýšení alokace podpory z OPZ+.</i></p>
Soulad PSZ se strategickými dokumenty kraje a ČR v oblasti sociálního začleňování a se souvisejícími dílčími politikami, strategiemi a plány	<p><i>Tento plán sociálního začleňování je koncipován jako nový strategický dokument rozvoje sociálního začleňování, který navazuje na dosavadní zmíněnou spolupráci města s Agenturou. PSZ je komplexně zaměřen na realizaci aktivit snižujících rozsah sociálního vyloučení, aktivit zvyšujících prevenci sociálního vyloučení v území a aktivit vedoucích ke zlepšení soužití mezi všemi obyvateli územního celku.</i></p> <p><i>Tím je v synergii s řadou místních, národních a nadnárodních strategií zaměřených na snižování sociálního vyloučení v České republice.</i></p> <p><i>Na úrovni České republiky zastřešuje téma sociálního začleňování Strategický rámec 2030, který udává směr rozvoje země na následujících 10 let. Tento rámec se zaměřuje v oblasti nerovnosti na vyrovnávání rozdílů v přístupu k veřejným službám garantovaným státem a na boj s diskriminací, která znemožňuje optimálního využití lidského potenciálu. Doplnujícím dokumentem, který pomáhá vyhodnocovat naplňování cílů udržitelného rozvoje v ČR je Implementace Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj. Dokumentem, který určuje hlavní věcné oblasti financování</i></p>

Příloha specifické části Metodiky koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ č. 14

Kritérium	Komentář
	<p><i>politiky soudržnosti v ČR, je Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020.</i></p> <p><i>Z národních sektorových strategií je pro sociální začleňování stěžejní Strategie sociálního začleňování 2021- 2030. Zastřešuje na území ČR hlavní strategie významné pro sociální začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených, též pokrývá oblast boje s chudobou a sociálním vyloučením. Cílem navazující Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 je doplňovat opatření Strategie sociálního začleňování 2021-2030 a vytvářet podmínky pro to, aby Romové, jakožto jedna z nejohroženějších skupin z hlediska chudoby a sociálního vyloučení, měli přístup k těmto opatřením.</i></p> <p><i>Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji 2022-2024 je strategickým dokumentem kaje v sociální oblasti jako součást žádosti kraje o účelovou dotaci na financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb.</i></p> <p><i>Lokální partnerství Plán odsouhlasilo per rollam. Rada města odsouhlasila Plán dne 26.8.2024, zastupitelstvo města Plán (revizi) odsouhlasilo 4. 9. 2024.</i></p>
Kvalita procesu strategického plánování	<p><i>Lokální partnerství bylo zřízeno jako stálý koordinační, poradní a iniciativní orgán starosty města v oblasti sociálního začleňování. Lokální partnerství se řídí Jednacím řádem, který zajišťuje rovné podmínky pro účast a uplatňování potřeb všech relevantních místních aktérů. Do procesu strategického plánování byli zapojeni všichni aktéři, kteří projevíli zájem o členství v lokálním partnerství. Členové lokálního partnerství a pracovních skupin se podíleli na tvorbě analytické a návrhové i implementační části. Spolehlivost a reprezentativnost sebraných dat byla zajištěna Oddělením výzkumu a evaluace Agentury.</i></p>
Kvalita zpracování PSZ	<p><i>Plán respektuje metodicky určenou strukturu, kterou dále rozšiřuje o politicko – ekonomický rozvojový kontext. Analytická část obsahuje obecná východiska akademického konsensu, jakož i místní specifickou analýzu. Dále návrhovou část strukturovanou na oblasti</i></p>

Příloha specifické části Metodiky koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ č. 14

Kritérium	Komentář
	<i>podpory, strategické priority, specifické cíle a opatření, k nim stanovené odpovědné subjekty/osoby, indikátory a termíny plnění, předpokládané náklady a zdroje financování (v členění na zdroje z ESIF 2021–2027/KPSV21+ a další zdroje). Nakonec implementační část, popisující způsob řízení realizace PSZ, jednotlivých opatření a plnění cílů, koordinaci práce lokálních aktérů, řízení kvality a rizik, nastavení systému monitoringu a evaluace.</i>
Respektování intervenční logiky (dodržení principu „problém-příčina-návrh řešení“)	<i>V plánu jsou dodrženy vztahy a souvislosti od příčin problémů a potřeb přes cíle a opatření, alokace a zdrojů až k výstupům a indikátorům: - v analytické části jsou odůvodněné konkrétní příčiny problémů a související cíle, - návrhová část (opatření) řeší příčiny problémů identifikovaných v analytické části a jednotlivá opatření odpovídají identifikovaným příčinám v analytické části. Každé opatření má formulovaný výstup a indikátory.</i>
Dopady PSZ	<i>V plánu je formulovaná změna, k níž má plán přispět, klíčové výsledky a dopady strategického plánu jsou definovány prostřednictvím indikátorů; výsledky a dopady jsou stanoveny realisticky, je popsán způsob evaluace strategického plánu.</i>
Způsobilost PSZ pro čerpání dotací z výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci Operačního programu Zaměstnanost určené pro podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách	<i>Cíle, opatření a cílové skupiny plánu, u nichž se předpokládá financování z operačních programů zařazených do KPSV21+, odpovídají cílům, podporovaným aktivitám/opatřením a cílovým skupinám příslušných investičních priorit těchto programů. Čerpání z operačních programů je v plánu přehledně zpracováno do tabulek umožňujících stanovení alokací ve výzvách.</i>
Celkový komentář	<i>Plán sociálního začleňování města Česká Kamenice i jeho revize navazuje na předchozí strategický dokument a řeší klíčová témata prostřednictvím plánovaných opatření. Byl zpracován ve spolupráci se všemi důležitými aktéry s použitím relevantních dat. Plán je zpracován ve struktuře dle metodiky KPSV+ a je způsobilý pro čerpání dotací z KPSV+.</i>

Příloha specifické části Metodiky koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ č. 14

Kritérium	Komentář
	<p>Odbor pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR</p> <p>☒ DOPORUČUJE ☐ NEDOPORUČUJE</p> <p><i>Plán sociálního začleňování města Česká Kamenice na období 2022-2025 (revize)</i></p> <p>k financování v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci Operačního programu Zaměstnanost plus a Integrovaného regionálního operačního programu určené pro podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách.</p>

Vyjádření za odbor pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR, oddělení regionálního centra západ zpracoval/a:

Dne

Bc. Michal Kratochvíl
Vedoucí oddělení regionální centrum západ

Potvrzení stanoviska ředitelem odboru pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR:

Dne

Mgr. Martin Šimáček
Ředitel odboru pro sociální začleňování (Agentura)